

REVISTA LITERARA

APARE DE DOUË ORÏ PE LUNĂ.

Abonamentul : Pe un an, 20 lei; pe 6 luni, 10 lei; pe 3 luni, 5 lei.

DIRECȚIUNEA :
REPREZENTATA DE COMITET.

Redactor-Administrator :
TH. M. STOENESCU.

SCRISORILE
ne francate se refuză.

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
STR. SPERANȚI, No. 28.

ABONAMENTELE
se plătesc 'nainte.

INTUNERECUL

(DUPE LORD BYRON).

Visul meu de astă noapte par'că nu a fost un vis.
Soarele se 'ntunecase, cerul clocotea deschis,
Pe când stelele prin spațiu, într'o negură grozavă,
Rătăceau nerugulate, prăvălindu-se din slavă. —
Înghetau pământul, negrii, orbii se clătina Cluj
În văzduhul, peste care luna nu mai lumina;
Dimineața arătându-și fața numai o clipire,
Dispărea, s'apară iarăși făr'a zilei strălucire.
Iși uitaseră de patimi oamenii înpăimântați,
Și cu inimile strânse, egoiști și înghețați,
Se rugau, cerând lumina și viața de la soare,
Prefăcând padurea verde, în pădure arzătoare.
Tronuri, temple și palate, chiar colibele, ardeau ;
Însă neagra 'ntunecime s'o învingă nu puteau.
Focul consuma orașe și cetăți nenumărate,
Oamenii steteau grămadă, cu priviri înpăimântate,
Si 'ncheiându-și fie-care dragostea c'un sărutat,
Așteptau sfârșitul lumii, ca și cum ar fi sunat.
Fericii erau aceia, care, de vulcani aproape,
Nu simțeau că 'ntunecimea pentru veci o să-i îngroape.
Cea din urmă-a lor speranță rămăsese la păduri ;
Dar fiind odată arse ultimele uscături,
Se făcu un zgomot strașnic și un gemăt de mulțime,
Dupe care 'ntregul spațiu deveni întunecime.

Iar din când în când cenușa, cel din urmă semn de foc,
 Aruncând câte-o lumină, spre-a se stinge iar pe loc,
 Arăta acele chipuri searbăde și 'nvinețite,
 Ca și cum pe altă lume ar fi fost închipuite.
 Unii sărutând pământul, în el lafa 'și ascundeaă,
 Sau, mușcând țărâna rece, cu lungi gemete plângeaă.
 Alții își strângeaă bărbia într'a pumnului tărie,
 Și sticlind din ochi sêlbatec surîdeaă în nebunie.
 Alții, căutând zadarnic să aprinză-un ultim foc,
 Ca fantazme firoase, alergaă din loc în loc;
 Rêmâneaă apoi ca stâlpii, împletiiți de îngrozire;
 Indreptaă spre cerul negru umilita lor privire.
 Însă cerul, surd și rece l'al durerei lor transport,
 Se 'ntindea ca un lițoliu peste universul mort.
 Pasêrile spăimântate, într'un țipăt izbucniră,
 Chiar și fiarele, de groază, tremurând, se îmlânziră;
 Iar viperele eșite din adâncurile lor,
 Se târaă printre mulțime fluerând asurzitor;
 Nu mai încercaă veninul să 'l strecoare în vr'o rană,
 Ci serveaă de astă dată flămânziților ca hrană.
 Un războiu cumplit se 'nceise, om pe om se ucidea,
 Și o viață de-o minută c'un omor se prelungea.
 Se vêrsase-un riū de sânge pentru cea din urmă pâine,
 Fie-care sta de-o parte sfâșiaănd'o ca un câine;
 Dragostea schimbată 'n ură și cel bun schimbat în rău,
 Devenise fie-care, cel mai sângeros calău.
 Nu era de cât un cuget în întreaga omenire:
 Moartea, singura scăpare, dar și singura 'ngrozire. —
 Măruntaele slăbite prada foametei eraă.
 Oamenii cădeaă pe drumu-i și cu miile mureaă.
 Cărnurile putrezite rêmâneaă ne îngropate,
 Sau în primul ceas al morței de cei vii eraă mâncate.
 Câinii chiar, turbați de foame, sfâșiaă pe-ai lor stăpâni,
 Ne găsind să mai sfâșie oile de pe la stâni.
 Numai unul sta alături d'un cadavru, și cu milă
 Il păzea, să nu'l atingă vre o fiară, vr'o reptilă.
 Oamenii flămânzi la dânsul să ajungă nu puteaă,
 Și-așteptaă să moară alții, sau că ei întei mureaă;
 Chiar el, credinciosul câine, mort de foame, nu cătase
 Să 'și recapete puterea cu ființa ce-adorase,

Ci scoțând un urlet jalnic, prelungit, asurzitor,
Căzu mort peste cadavrul înghețat, nesimțitor.
Foamea seceră mulțimea. Și în lumea-acum pustie
Remăsese ră doi oameni, ce-au trăit în dușmănie.
Dar acum, unindu-și groaza și durerea amândoi,
Străbătând printre cadavre ca sêlbatecii strigoi,
Se 'ndreptară spre altarul unde-o clipă mai 'nainte,
Păcătoși-au ars în flacări toate-odăjdiile sfinte,
Și găsind cenușa caldă, răscoliră 'n fundul ei,
În pornirea lor să afle urmele vr'unei schînteii.
Iar cu slaba lor suflare, re'ntărită prin minune,
Izbutiră să aprinză flacărea dintr'un tăciune,
Subt a cărei strălucire apăru altarul sfânt.
Dar lumina ei făcându-i să se vază cine sunt,
De 'ngrozire, aruncară câte-un strigăt, și muriră,
Cu blestemul stins pe buze că și-acolo se'ntălniră.
Lumea-acum era deșartă; țerile atât de mari,
Pöpopulate de mulțime și de regii cei mai tari,
Nu formaü de cât o masă înghețată, peste care
Nu mai vegeta nimica și nimic n'avea suflare;
O întindere inertă de țerănă și de morți,
Culmea unde ajunsese ura ne'nduratei sorți.
Apele se 'npreunară și stătura nemișcate,
Se 'npetriră pe de-asupra valurile 'nfuriate :
Nu' mai cufundaü nimica în adêncurile lor;
Vasele înțepenite, fără de conducător,
Putreziră, și cenușa destinată fu pierzării;
Valurile erau moarte, flucsul și refluxul mării
Incetase, ca și Luna; vânturile nu suflău,
Aerul pieri cu viața, norii nu mai egzistaü;
Întunerecul zadarnic și-ar fi 'ntins prin haos mersul :
Întunerecul cel mare era ênsuși universul.

Th. M. Stoenescu.

ANDRÉ THEURIET.

A M I N T I R Î

I.

Fie că mult eram stângaci și nevinovat, când am venit în Paris la vârsta de opt-spre-zece ani, să-mi iau bacalauriatul, imi zise Evonyme scuturându-și serumul din lulea; dar cât de bucuros aș da cunoștințele mele de om în toată firea, ca să mă mai află o dată în vârsta aceea, când trepădam de colo până colo pe caldarâmul cel nepotrivit din curtea cea mare a Sorbonei, așteptând să vie vremea să-mi dau examenul oral! În vreme ce răspundeam când mai bine, când mai rău întrebărilor viclene ale unui profesor cu toane. O flașnetă cânta pe strada Saint Jacques: «Îți place, Marco, frumoasa?...» din *Fetele de marmură*; și când azi mai îndrug acest cântec uitat, imi pare că-mi văd speranțele de altă dată, pe care abia le mai cunosc, ridicându-se ca niște vedenii în negura deasă. Asemenea unui eroi al lui Jean-Paul Richter, mă cufund în amintiri «ca în fundul unei văi din Arcadia acoperită de potopul anilor trecuți,» și mă zăresc pe mine însuși în torent, «cu poftele mele tinere, înflorite de curând, în mijlocul grămezii prietenilor mei răpo-ați acum, deschizând niște ochi increzătorii, ca să privesc toate lucrurile....» Viața ferbea atunci în mine ca șampania în sticla al cărei dop va să sară; cugetările înalte, iluziile, planurile pline de închipuiri zadarnice, se ureau în bășicuțe de aur; n'apuca să se spargă una, când ajungea d'asupra, și o sută altele se forma în fund și începeau din nou jocul lor zburdalnic.

Pare că mă văd coborând în cartierul latin, slab și aproape spân, afară de o umbră de mustață de marginile buzei de d'asupra. — Imbrăcat cu o redingotă cafenie — croită de croitorul familiei dintr'o haună a

tati, — care imi venea așa de rău, în cât de la spate păream un strămoș; dar eram tot-d'o-dată foarte puțin îndrăzneț și foarte mândru. Mirosind a provincie, cale d'o poștă, mă căzneau din resputeri să nu am înfățișarea provincială, și de frică ce-mi era să nu greșesc, mă prosteam mai rău.

După esamen, studenții compatrioții mei, mă duseră la un birt din strada La Harpe unde putea cine-va mânca foarte efțin. Atunci intraiu pentru întâia dată într'un birt parisian; mi se păru mai frumos de cât sala de mâncare a celui mai mare otel din orașelul meu. Toate imi păreau noi, încântătoare și plăcute: — Veselia tinerilor cari obienuiau să vie p'acolo și cari, mai toți, beau numai apă, fracurile negre și îndemânarea chelnerilor cari se încrucișau fără să se izbească, mulțimea de feluri de bucate, până și comptoarul de alături de ușe, unde muma și flica birtașului puneau poame în farfurii, numărau bucățele de zahăr și făceau socotelile mușterilor, zîmbind.

Cu ochii sgațiți, priveam toate lucrurile, căznindu-mă să-mi dau socoteala de toate acele chichițe ale vieții pariziene în care mă amestecam pentru întâia dată. Când mă sculaiu de la masă ca să plătesc ce mâncasem și băusem: --două feluri de bucate, poame și o sticlă cu apă, — băgaiu de seamă un amănunt care mă cam făcu să mă gândesc; toți cei cari mâncau se apropiau de comptoar și aruncau bani într'o cutie de tinichea. Eă cum nu eșisem nici o dată din casa părintească, nu știam obiceiurile bacșifului, nici ale vieții de cafenea or de birt; dar ce gândiiu? La Paris unde nu se face nimic ca aiurea, de sigur că e la modă să plătești în chipul acesta. — Stăi! imi ziseiu eă, să nu mă arăt prost! — Apoi mă duc la comptoar și zic să-mi facă socoteala. Aveam să dau un leu și nouă-

zeci. Scoț din pungă o bănuță și mărunțiș, salut și dau drumul banilor în cutia de tinichea.... Nu voi uita cât voi trăi mutra mirată a chelnerului și zimbetele batjocritoare ale celor două femei de la casă. Camarazii mei pufniră de ris și mă târiră afară, deslușindu'mi negliobia ce făcusem. Simții că mă roșesc și că mă treceau sudorile; și 'mi părea că de pe uliță aud pe toată lumea din birt rizând în socoteala mea. Lucrul ăsta 'mi strică tot cheful, dar la vârsta aceea în care eram eu; supărările trec repede; a doua zi uitasem tot.

Nu aveam bacalaureatul, prin urmare nu scăpasem de toate? Nu eram să fac o călătorie depărtată prin locuri noi? Familia hotărîse, dacă oi lua bacalaureatul, să mă duc să stau vr'o trei luni la un unchiu al meu care era perceptor la Saint-Clementin, în fundul Poatuului, și când mă așezaiu, dimineața într'un vagon de clasa III, cu care eram să mă duc până la Poitiers; aveam înfățișarea triumfătoare a unui aventurar care pleca să cucerească lumea. Și cum să nu fie așa? Până la opt-spre-zece ani, nu mă depărtasem nici d'o poștă de orașul în care mă născusem și acum eram stăpân pe mine, cu punga plinuță și pe drum spre necunoscut. Eram ca «soarele fără minte» al lui Lafontaine;

or care moșoroii mie 'mi părea un munte.

Când, uitându-mă pe geam, văzui Loara, riul regese, plimbându-se mareață între două maluri de grădini și de locuințe spoite cu alb, cu apa sa albăstrie și trândavă, din care într'unele locuri eșeau grămezi de nisip auriu și cu ostroave în care tremurau plepii, mi se intunecară vederile. Apoi mă uitaiu mirat la legăturile ce acopereau capetele țrancelor, la pânzele luntrelor, la turnurile acoperite cu plăci ale castelelor pierdute printre copaci, la grămezile de ostroave, de norii albi plutind pe albastrul cerului. Și cu o pornire a sufletului pe care n'am mai simțit'o, vai! 'mi făuream niște fericiri, niște poeme de dra-

goste pline de miros de curpene alb și de iasomie pe care 'l respiram pe cale; — astfel fu până la Poitiers, unde căzui în brațele unchiului Desbordes, care mă aștepta la gară.

II.

Unchiul Desbordes era o pildă de becher fericit și cuminte, vrednic să fie cântat de Orașii; cincă-zece de ani, bine croit și spriten, cu toate că începuse a se cam îngrășa, avea o înfățișare care plăcea cui il vedea; fruntea 'i largă era încoronată cu o pădure de păr cărunț; ochii 'i zimbeau; avea barba de asemenea cărunță, bine peptănată și o gură cu dinții albi și neatinși din care eșea un glas plăcut. Imbrăcămintea 'i era îngrijită; vesel și tare cu bărbații, curtenitor cu femeile, tănuitor și moderat în toate, era și la trup și la suflet, minunat de potrivit. Mie-mi părea o pară fiartă în zahăr și mirositoare, fără să fie Măcar bătută. 'i plăcea să stea în Saint-Clementin, căci acolo 'și putea mulțumi gusturile sale de a fi pururea indestulat și de a vâna. Pe vremea aceea viața era dulce și estină în acel colț al Poatuului. Gârla era plină de pește, livezile pline de rod, bucatele minunate. În piață se găseau raci, potârnicși și fel de fel de lucruri bune cu grămada.

Mititelul Saint-Clementin! par'că văz și acum câmpul strălucind sub razele soarelui și calea, mărginită de amândouă părțile cu frasină, de pe care unchiu meu 'mi arată orașelul zicând: Uite-l, ăla e.»

Atunci il zării înconjurat de toate părțile de copaci într'un verdeaț unde gârla făcea o cotitură. Conducătorul suflă într'un corn, trăsura coborî repede coasta, o luă pe după un zid acoperit de iasomie de Virginia, și intrarăm în Saint-Clementin: — o stradă lungă, întortochiată, liniștită, fără caldarim, și cu brazde de iarbă în loc de trepădar; pe la porți câte-va femei care torceauă își aruncară ochii, auzind sgomo-

tul trăsării; apoi la o cotitură dădurăm de hanul la *Stejarul verde*.

—Dă-te jos zise unchiu-meu, sărind din trăsura. Mai umblarăm ce umblarăm, trecând pe niște uliți strâmte și adormite, tăiarăm drumu prin piață și ajunserăm în strada cea mare înaintea unei case spoită cu var. Aceasta era locuința din care unchiu-meu închiriasă o parte din catul de jos și alta din cel de sus — dupe pilda celor mai mulți funcționari, din Saint-Clementin, care se credeați ca niște pasări călătoare.

Intrarăm într'un gang întunecos și friguros din care dădeați în odăile din catul de jos și la capătul căruia printr'o ușe deschisă se vedea verdeața unei grădini. Când trecurăm pragul, printr'o ușe mărginașe, deschisă nițel, din care eșia o dungă albă și se așeza de lespezi, zăriiți în fundul odăii o roche roșie cu bobite albe și un cap frumos oacheș; apoi ușa fu trântită cu tărie și gangul rămase în întuneric. Ne urcarăm, și unchiu meu mă bagă într'o odaie mare, plină de cărți, dar foarte modest mobilată.

— Asta ți-e odaia, 'mă zise el zîmbind; nu e grozavă, dar e curățică și vei avea o vecină... boboc!

— Rochia roșie! ziseiți repede.

— Ai și văzut'o? Bravo! Da bagă de seamă că are bărbat; e nevasta stăpânului casii: d-nu Haudard, secretarul primăriei.

În odaie erau scaune de paie, un biuroș de lemn vopsit cu negru, perdelele erau de percal galben cu margini roșii, dar fiind că fereastră'i da în grădină era luminoasă și veselă. Un singur lucru nu'mă plăcea: cărțile alea grămădite unele peste altele. Citiiți titlurile onora din ele: — Buletin de legi, Marcade!

Asta e biblioteca d-lui de Pressac, substitutul, 'mă zise unchiu-meu... E flacău și i-am închiriat odaia asta fiind-că nu'mi trebuie... Acum nu e aici, dar dacă o veni s'o duce la han... Vezi de te mai aruncă nițel pe pat, c'ăi fi ostenit.

Ce e drept, diligența mă cam sdruncinase și mă simțeam prăpădit de osteneală. Dar după masă când m'aduse unchiu-meu acasă — că mâncasem la birt, și mă lăsă singur, fiind-că el plecă la cafenea, nu vru-seiți să mă culc. După ce'mi desfăcuți cu-fărul, mă puseiți la geam și în vreme ce se întuneca mă uitaiți prin grădină cu gând că poate oiți vedea, cum-va pe femeea cu rochea roșie... Era acolo; își uda florile. Printre verdeața, vedeam cum aluneca sprintenă, cum se apleca spre a'și goli udătoarea și cum se ducea apoi d'o umplea iar cu apă dintr'o tocitoare mare, din fundul grădinei. Ast-fel ne prinse noaptea pe amândoi: pe mine la geam; pe dinsa rătăcind încet d'a lungul aleelor tăcute. Auzeam cum i se freca rochia de plantele umede.

Pe la zece, de cea l'altă parte a casei, se deschise o fereastră, și un glas de bărbat, ciudat, subțirel și ascuțit ca un fluer, strigă:

— Aide sus, Rose-Lise.

O chema Rose-Lise. Numele ăsta indoi-tul, imi păru foarte dulce.

Dinsa ridică capul și respunse scurt:

— Viu acum.

Apoi plecă din grădină, dar încet și ca și cum i-ar fi părut rău. Peste câte-va minute, zăvoarele fură trase; auziiți un pas ușor pe scară, apoi cheia de la ușa din fața odăii mele se întoarse în broască și se făcu tăcere. Orășelul adormea și nu mai auziiți de cât orăcăițiul brotăcelului printre nuferiți gârlei.

III.

Cele d'intăiți zile pe care le petreciiți la Saint-Clementin fură o încântare. De câte ori plecam să mă plimb prin împrejurimi, de atâtea ori dădeam de câte ceva nou și frumos. În fie-care dimineața făceam câte o baie de natură verde și înflorită. La noi în Lorena, peisagele de obiceiți seamănă unele cu altele; câmpiile sunt goale, pomii sunt rari în livezi, viile lipsite de umbră; numai în păduri găsești verdeața,

în colo neam. Valea Charentei, din potrivă toată e acoperită, peste tot e umbră și răcoare. Mie mi se părea o natură plină de fel de fel de lucruri la care nu m'ași fi așteptat. Nu era casă, nu era zid să nu fie înecat în grămezi de frunziș: smochini mari, deși, bolte lungi de viță, nucii cu foile verzi închise, și castani bondoci cu crăcile întinse.

Cărările aș pe margini merisori și alte felurite neamuri de pomi, aplecați d'asupra făgașelor umede; grădinele de primprejurul Charentei sunt îngrădite cu garduri, vii înalte și foarte stufoase, pline de alunii și meri și alte feluri de copaci pe care se încolăcesc, de care se prinde cu cărceii lor, plante și flori ce respândesc prinprejur un parfum deosebit și selbatec. Gârla, cu apa oacheșe și leneșe când se ascunde pe sub brădișul verziului, când mângâie cu valurile sale mătasoase sălcile de pe marginea ostrovului în care toată ziua se învârtesc roțile și se aude tic-tacul morii.

În locul acesta așa de bine udat, așa de felurit la vedere, așa de verde, în care lumina și umbra, livezile și copaci, cerul albastru și apa oacheșe se împreună așa de armonios; în care gârla trândavă și parfumată te face să privești într'una, fără să te mai sature și să visezi, simțeam că mă coprinde încet încet, o beție plăcută, o desfătare păgână. Farmecul acestei naturi imbelșugate mă pătrundea prin toți porii și eu n schimb îi dădeam frățeste gândirile și simțirea mea. Mă pomeneam că smulg pumni de floricele și le puneam pe buze ca să mă îmbăt de suflarea lor, ori că îmbrățișeam cu dragoste vr'un castan tiner și îl strângeam la pept, nădăjduind că scoarța sa era să înceapă să bată și să răspundă strâsoarei mele.

Purtam cu mine, ca tovarăș de plimbare o carte, *le Lys dans la vallée* și citeam culcat sub frunzișul morii, în vreme ce prinprejur cântău și săreau la soare greerii și locustele. Acest roman al iubirei platonice

mă inflăcăra; foile lui pline de desfătări tainice, zugrăveala aceea așa de colorată, așa de vie a locurilor din Turena, aceea cântare fragetă și mângâioasă îmi părea minunate și îmi unpleau ochii cu lacrimi dulci. — Cele cincî-zeci de foi de la începutul cărții sunt un cap-d'operă de poezie și de băgare de seamă. Toate te găsești: adevăru amănuntului și măreția trăsurilor mari, zborul cântării și calda și întocmai zugrăveala realității. Aste însușiri de culoare și de adevăr, astă analiză a sufletului, adâncă până la cele mai mici amănunte, ast studiu migălos al celor mai mici deosebiri ale simțului, de care ne minunăm acum ca de niște noutăți ale unora dintre poeții sau prozatorii din timpurile noastre, toate descoperirile artistice pe care le dăm drept ale noastre acum, Balzac le-a găsit și le-a cercetat într'un chip fără cusur, înaintea noastră; acele cărări noi pe care ne închipuim că noi le-am croit cei d'întăiu, au fost călcate de către un picior învingător, cu multă vreme înainte de noi.

Pe vremea de care vorbesc, gustam *le Lys dans la vallée* ca un cititor necunosător și inflăcărat, care nu își stie ține în friu admirația, nu ca un literat. Cartea aceea 'mi arăta mai de aproape peisagul ce aveam supt ochi; și tot în vremea aceea înbăia într'o lumină limpede o lume întreagă de poftes și de desfătări, care până atunci fierbeau în mine, neînțelese. Dădea nehotărâtelor mele credințe de dragoste o cale mai hotărâtă.

Până atunci petrecusem singuratic; când eram la școală în orașelul meu, părinții nu mă lăsa să mă depărtez de casă nici de cum. Ajunsesem la vârsta de opt-spre-zece ani cu un fel de poftes necunoscute. Dragostea 'mi coprinse rîntea, dar nu putuse nici odată să se avante în realitate. Când însă mă vėjui slobod, când fusei al meu cu totul, sub puterea atmosferei aceleia, și mulțămită citirii, simții o ferbere mare în mine. Poftele care pirotea ca o

crisalidă în ghioacea sa, sparseră ghioacea și începură a zbura. Iubirea era în văzduh, era în fie care rând din romanul meu; numai să fi respirat și să fi deschis ochii și ași fi simțit că era de față.

Or cât de platonice să fie, aste îndeletniciri, când au apucat să se deștepte în capul unui băiat de opt-spre-zece ani, nu pot rămânea multă vreme în stare de închipuire; trebuie să cadă asupra unei ființe de carne și oase.

Mă tot gândeam, la Saint-Clementin pe cine să găsec eu, ca să fie mai bună și mai îngăduitoare pentru sficiunea unui începător ca mine? — De ce n'ar fi d-na Haudart aleasa inimii mele, floarea drăgălașe asupra căreia să las să cadă iubirea mea cea d'intăiu? Din ce cătam s'o văd seara de la fereastră și din ce treceam ziua pe dinaintea odăii în care cosea la gherghef, din aia mă coprindea mai mult dorul s'o văz bine, d'aproape. Căci nu știam încă cum îi erau ochii; abia îi zărisem o dată haina falfăindu-i; dar îi cunoșteam glasul resonător și auzisem la birt, unde mâncam și unde adesea se vorbea de dinsa, că era foarte nostimă. Am mai auzit asemenea că bărbatu-său, d-nu Silvestru Haudart, nu era dintre modelele bărbaților iubiți și iubitori, cu toate că era un model de secretar de primărie. Mai în vârstă cu două-zeci de ani de cât nevastă-sa, pleșuv, rău îmbrăcat în tot-d'auna, înzestrat cu un glas ascuțit și neplăcut, n'avea de cât o pasiune: pescuitul cu undița; când n'avea treabă își lua undița la spinare și pleca la gârlă. Copii n'avuseseră și limbile rele șopteau că d-na Haudart nu era de vină întru nimic. Se mai zicea iar, așa printre picături,—și aceasta fu un punct negru care mi pătă, ca o picătură de cerneală, albastrul cerului meu drăgăstos — se zicea, cu răutate, că drăguța de Rose-Lise căuta să se mângâie aiurea și că îi plăcea domnului de Pressac — substitutul în a căruia odaie stam eu.

Oare de acea căuta Rose-Lise să nu se întâlnească cu mine? Avea oare necaz pe mine că venisem și luasem odaia substitutului? Ceia ce e sigur, e că de la sosirea mea, nu ne întâlnisem încă față în față.

Intr'o duminică, când mă întorceam de la o plimbare de dimineață cu un braț de flori de câmp, o văzui în capul scării. Nu știu ce porunca unei slujnici. Nu se mișcă din loc, pentru că nu mă auzise venind și mă oprii o clipă în umbra gangului ca să privesc. — O vedeam de sus până jos. Privirile mele se opriră cu drag asupra genelor sale lungi, asupra părului său negru încrețit de pe frunte și până pe grumaji. Admiram în tăcere figura s'a rotundă fără cusur, gura sa trandafirie de copil, mișcărilor pline de grație ale gâtului său gol, rotunjimile sinului, indoiturile rochei sale de pichet, cam scurtă, descoperind nașterea a două pulpe potrivite cu meșteșugul. Mă văzu îndată și se dădu lângă zid, ca să mă lase să trec.

Înaintaiu foarte mișcat. Scara era așa de strâmtă în cât mă atinsei de rochea sa și salutând-o văzui de aproape ochii de fecioară albaștri, dar de un albastru așa de închis în cât păreau negri. Bagă de seamă că eram turburat și când trecui pe dinaintea ei, îmi dădu bună ziua. În momentul acela aș fi vrut să pui la picioarele sale toate florile și toate adorările mele. Trebuie să fi ghicit ea ceva, căci femeile sunt grozav pătrunzătoare în asemenea lucruri. Se roși nițel și genele sale cele lungi se plecară asupra privirilor sale zîmbitoare. Acestea toate se săvârșiră într'o clipă; peste două secunde mă pomenii în odaia mea, strângând nervos florile la peptu'mi care bătea cu tărie.

— Nu, zisei, e peste putință!... Are înfățișarea așa de nevinovată, fața așa de feciorească, purtarea așa de cum se cade, în cât nu se poate să fie amanta d-lui de Pressac.

Simții că un pic de nădejde gonește
punctele negre ce mă neliniștiseră și că o-
(Va urma)

rizontul iubirii se lumina cu o lumină tran-
danfirie de auroră.

Dumitru Stăncescu.

PENTRU CE?....

In rochița de mătase
Și cu florî la pălărie,
A eșit lângă portiță
Mica Coralie.

Se juca cu o păpușă
Scumpă, ce ca dar primise
Pentru că în zioa-aceia
Cinci ani împlinise.

O priveau cu fericire
Mama, tata și bunica,
Ea ridea, sălta într'una,
Nu 'i lipsea nimica.

De odată pe la poartă
Trece o copilă mică.
Numa 'n zdrențe, slabă, plânsă,
Și cu mare frică

Se oprește și se uită
La frumoasa mea fetiță,
La păpușa ei din brațe
Și l'a ei rochiță.

Și privind, o 'nneacă plânsul !
Atunci mica Coralie
Îi aduce din odaie
Plină de mândrie :

Panglică, o păpușă ruptă,
Nuci și alte poame ;
Însă ea rizând prin lacrimi
Spuse că-i e foame !

I-am dat pâine și-o rochiță
Și-a plecat cu bucurie.
Dar în urmă, lângă poartă,
Mica Coralie

Mă întrebă : «Spune'mi tată,
«Spune'mi, pentru ce nu are
«Și copila asta mică
«Haine și mâncare ?»

Carol Scrob.

PRIN GRIU.

(IDILĂ).

Pe câmp întins, ascunși prin grâu,
De briu,

Să țin două junî îndrăgostiți,
Și, zîmbitori și fericiți,

Vorbesc
Cât s'au iubit și să iubesc.

Un pițpalac, în drumul lor,
Ușor

Le cântă-a dragostii secret,
Căci e al câmpului poet;

Ei tac
La glasul drag de pițpalac.

Și prin al grăului umbrîș,
Furiș

Își dau suave sărutări

Și peste nouă țeri și mări
Ar vrea

Să fugă numai el și ea.

Și singuri, — singuri, neștiuți,
Tăcuți,

Cu inimile își vorbesc
Și se 'nțeleg cât se iubesc;

Iar sus
Vezi soarele mergând spre-apus.

Craiova.

Traian Demetrescu.

DE-ALE VIEȚEI.

CÂNTAȚI, RÎDEȚI, DORMIȚI.

Îmi plac colțurile retrase sub copacii cei mari, în fundul umbrei, unde poți rămânea în tăcere, să visezi la toate și să nu te gândești la nimic. Îmi plac ascunzătorile sub frunzișurile dese, aci adormite, aci tremurătoare, căci din timp în timp găsești aceea liniște adormitoare ce îți leagăna spiritul în mijlocul cugetărilor măhnite și al amărăciunilor vieții.

Acest jumătate somn al vieții e așa de dulce și mai ales este o odihnă așa de mângâietoare; îți dă, dacă nu uitarea despre toate, cel puțin îți ferește ființa aproape nesimțitoare, de orî-ce atingere brutală și dureroasă.

E așa de dulce să nu te gândești la nimic, de a simți liniștea cerului și a pământului, pătrunzându-ți prin toate simțurile și adormindu-te ca pe bolnavul ce este amorțit spre a simți mai puțin strînsoarea durerii!

Dar e tot atât de dulce, căci fericirea și pacea n'ar consta numai în nesimțire, e tot atât de dulce de a vedea, din fundul umbrei, viața strălucind veselă și frumoasă.

E mângâietor de-a auzi risetele aruncate de tinerețe, și fericirea e d'a vedea că alături cu suferința e încă ceva care se bucură și speră.

E chiar atrăgător de-a auzi cântecul tinereții și-al amorului, eșit din tot sufletul, dupe cum 'l-am auzit eu într'o seară, din fundul umbrei, sub frunzișul cel des.

* * *

În parcul cel mare era un colț încântător, într'un mic brădiș, ale cărui mirezme curgeau pătrunzătoare.

O fântână, ale cărei fâșii de apă ca cristajul, murmurând, respândeau în acel loc o rag ezime delicioasă.

Între doi brazi, o femeie tînără, o copilă drăgălașă, atârname hamacul în care își citea adesea autorii favoriți sau se legăna în lungi visări.

În aceea seară, sub un cer măreț, în ceasul când soarele se perdea înroșit în orizont, tînăra femeie, străbătuse poiana ce conducea în brădiș și pe care umbrele lungărețe ale pleopilor se rezemau ca fantomele unor uriași.

Ea se întinsese în hamacul său și, ca Sarah orientala, se legăna încântătoare copilă, cu surisul pe buze, cu corpul molatic și cu privirea fără țintă.

Când soarele dispăru și umbrele deveniră mai mari, plăcuta leneșă schimbă nemișcarea și tăcerea.

Sunetul clavierului, eșind pe una din ferestrele castelului, clădit în mijlocul parcului, o deșteptă și o făcu să tresară.

Ea părăsi hamacul și stănd în picioare, ca o fee albă lângă un izvor, ascultă armonia, ce curgea în valuri.

Acest cântec îi plăcea. Ea zise atunci cuvintele c'o voce ușoară și dulce. Apoi, însufletindu-se, dădu mai multă putere vocii sale și cântă într'un mod desfătător cuvintele din serenada lui Gounod :

Când seara 'n brațe legănată
Încântîi duios, dezmerdător,
Auzi tu vocea mea 'nfocată
Când îți răspunde 'ncetișor?
Cântarea ta armonioasă
Îmi amintește-un timp uitat.

Ea era să urmeze, când din fundul unui alei, o voce sonoră se ridică zicînd :

Oh! Cântă-a mea frumoasă,
Oh! cântă ne'ncetat!

Cântăreața țipă de bucurie și alergă în fața aceluia care sosea în umbră.

Era un bărbat frumos, mare și puternic
cu care se măritase de curând. Ea era ne-
bunată, iar el vesel și bun.

Ea schimbă cuvintele și sigură de ea
însăși, urmă :

Când seara 'n brațe legănată
Îți cânt duios, dezmerdător,
Ascult la vocea ta 'nfocată
Când îmi răspunde 'ncetșor;
Cântarea mea armonioasă
Îți amintește-un timp uitat.

Și el, luând'o de talie, răspunde :

Oh ! cântă-a mea frumoasă,
Oh ! cântă ne 'ncetat.

Strângându-se mlădioasă și cu dragoste
pe pieptul bărbatului, ea edera pe trun-
chiul unui stejar viguros, tânăra femeie
urmă :

Când riz, pe gura mea iubirea
Își perde flăcările ei,
Și-atât de mare-î fericirea
Că tot e nou în ochii mei.
Ah ! risul, când ești credincioasă,
Ți-arată sufletul curat.

Și bărbatul, urmând cântecul, zise cu o
voce mai sunătoare și mai veselă :

Oh ! cântă-a mea frumoasă,
Oh ! cântă ne 'ncetat !

Clavirul îi acompania și era ceva ră-
pitor în acel amestec de ritm și de armonie.

Desprinzându-se din brațele lui, tânăra
femeie puse ambele-î mâini pe umerii băr-
batului său și, privindu-l cu ochi mari și
strălucitori, zise cu cea mai adâncă por-
nire sufletească :

Când dorm pe brațe legănată,
La umbră, sub privirea ta,
Ca dintr'un vis redeșteptată
Incep la sîn a te căta;
Iar răsufletarea-ți amoroasă
O simt în pieptu-mi 'nfocat.

El o strânse în brațe cu frăgezime și să-
rutându-i ochii, sfârși cântecul :

Dormi, dormi a mea frumoasă,
Ah ! dormi neincetat !

Apoi o luă cu dânsul, susținând'o de mij-
loc, căci noaptea venise și răcoarea ince-
pea să fie simțită.

* * *

A cânta, a ride și a dormi, este siste-
mul vieții.

A cânta pentru înălțarea simțirei, a ride
pentru a petrece și a se înveseli, apoi a
dormi dupe mult zgomot, somnul uitărei
și-al osteneții, al nepăsării une ori, pro-
venit din prea mult dezgust.

Femeia este ca o floare, care își are tim-
pul ei de strălucire și de 'mbătare. Ori-ce
ar zice poezii, ea n'are, de cât cu excepții
prea rare,— cultul absolut al amintirilor și
respectul divin al orelor fericite din trecut.

Cântecile se schimbă adese-ori în plângeri
pe buzele ei. Risul ei devine o manie mis-
terioasă, sub fruntea sa nasc cugetări ne
înțelese, iar dupe loc și împrejurări, ea a-
doarme într'un somn zdrobitor, în care su-
fletul pare nimic.

Sau mai bine, ajunge într'o catalipsie a
cugetărei și a simțirei, din care femeia, altă
dată așa de amoroasă și de ideală, nu se
deșteaptă de cât în fundul abisului.

Atunci însă, e prea târziu spre a se ri-
dica d'asupra. Moartea morală are și ea vic-
timile sale.

Cântecul vesel, surisul credincios, — ce 'l
găsești foarte rar, — inima sinceră, nu vor
face nici odată ca firea omenească să nu
fie fire omenească, și mai ales ca femeia să
nu fie și să nu rămăe totd'auna femeie.

Frumoasă ca ângerii, înșelătoare ca unda,
ea va trece tot-d'auna cântând și rizând,
sincer sau fals, și dormind greoaie, spre a
străluci, moartă cu sufletul, plutind d'a-
supra.

Și cu toate acestea, e dulce și mângăe-
tor de-a auzi o făptură tânăra și frumoasă
cântând, rizând și dormind, pe când inima
sa veghiază încă.

Pe aceia de care vorbesc, — am aseul-

ta! o însumi într'o seară, din fundul unei ascunzătorii întunecoase, sub frunzătura deasă, aci adormită, aci tremurătoare.

Dacă și dânsa a adormit cu sufletul, n'am voit nici odată s'o aflu, mai ales pentru sfințenia frumoaselor mele amintiri.

August. B. Clavel.

CERȘETORUL

Mă uitam la cerșetorul ce de cale obosit,
Adormise într'o stradă pe o piatră de granit;
Era cald, sudori de sânge de pe fructe'i izvora,
Și pe fața lui zbircită întristarea cobora.

El văzându-mă atunci, scoase-un strigăt zdrobitor
Și rosti vorbele-aceste cu un glas tinguitor:
«Eū și soarele 'npreună dimineața am plecat...
«El e gata să sfințească, eū nimica n'am mâncat.»

Victor Bilciurescu.

BCU Cluj / Central Library Cluj

OFTICOSUL

În primele zile ale vieței lui, avusesese prea multe iluziuni, — și când le văzuse pe toate dispărând, una câte una, întristarea îi înlocui veselie, gândurile negre îi izgoniră liniștea sufletului, dezgustul îi curmă plăcerile și, ca putregaiul într'un măr frumos și rumen, — boala îi atacă pieptul și începuse a-l pregăti de călătorie.

Sunt boale ce nu au leac, dupe cum sunt rele ce nu mai au îndreptare, și cu cât alergă mai mult la toate încercările de scăpare, cu atât răul devine mai rău și firul deznădăjduirei îi se scurtează.

Începuse a se topi ca ceara și a se îngălbeni tot ca ea.

Nici zburdălniciile tinereței, nici aventurile inimii nu se vedeau pe oglinda sufletului lui: i se încrețise fruntea și i se ascuțise bărbia; ochii se înfundară într'un cearcăn mormântal, iar umerii obrazului prinseră un lustru, în care moartea se oglindea ca o cucuva în luciul unei ape stătute.

Era încă tînăr cu toate acestea; abia cunoscuse viața.

Se însurase la douăzeci-de ani, în primele accese ale boalei sale: ca să își schimbe traiul, își zisese el, — ca să

aibă o soră de caritate murmuraseră gurile rele.

Fiind avut, — cătase o fată săracă.

Va fi mai rebdătoare și mai supusă, îl sfătuiseră prietenii.

Ajunsese în al treilea an al căznicii sale. Dragostea i creștea, cu cât viața i se scurta; iar cu prima idee a morții, veni și gelozia, care îl făcu să cugete că o femeie tânără nu va putea să rămâie nemăritată, în vecinică veduvie.

Căutase un leac în însurătoare, și găsisse un vierme mai mult care să-i roază plămâni.

«Ce repede trece viața!» zisese într-o zi femeii lui, a cărei iubire se schimbase într-o tristă compătimire.

Ea nu-i răspunse nimic. Ii luă mâna într-ale ei, — o simți rece ca marmora, se uită țintă în ochii lui, o podidiră lacrimile, — iar el, cu părere de rău c'o mahnise, o luă lângă piept, o strânse cu putere, și în loc să-i ușureze duerea, plânse împreună cu ea; iar când ochii ei se ridicară încă odată spre a-l privi în față, el o sărută pe buze cu atâta pornire, de atâtea ori, că buzele lor rămăseră lipite multă vreme, într-o contopire de cugetări pierdute, de suferinți innăbușite.

Sufereau amândoi, unul pentru altul: ea că avea să-l piarză, el că va pleca fără dânsa.

Dar de ce e firea omului atât de egoistă și rea, că dorește și altuia răul de care nu se poate scăpa, și e ingrat mai mult cu aceia cărora le dătoarește mai mult bine? De ce o strângea la pieptul său molipsitor și i li-

pea buzele de-ale lui, când cunoștea prăpastia în care putea să o târască!

Noaptea mai ales, n'o lăsa să doarmă de cât pe pieptul lui dezvelit, la care o strângea cu putere ori de câte ori era deștept, deșteptând-o și pe dânsa, ca să-i ție de urât, să-i vorbească, să-i jure că nu va iubi pe altul, că nu se va mărita nici odată.

Ce tristă mângăere și ce amară iubire: moartea rânjind de-o parte și spaima ascunzându-se de cea laltă.

Venise al patrulea an dupe căsătorie, prin care lumina nu pătrunsese de cât cu înghețul monotoniei, și bucuria nu se arătase de cât de departe.

Ultimul an fu cel mai pedepsitor, cel mai dezgustător, cel mai dureros.

Ultima oră sună în fine, și pe când viața bărbatului se stingea ca o candlelă, pieptul tinerei femeii simțise primele mușcături ale viermelui veninos. Moartea lui fu lovitura cea mai hotărâtoare.

Rudele care abia veniau să-l vază odată pe an, acum erau lângă cadavru până la al noulea neam.

Toți erau sânge din sângele lui, toți îl iubiseră, toți aveau dreptul la moștenire: făptura care își rosese viața, tânăra femeie care-l iubise cu adevărat, plângea într'un colț, ea nu-i mai era rudă, ea nu avea dreptul la moștenire.

Egoistul bărbat nu făcuse testament. Se temuse că prin avere se putea mărita mai ușor. — Partea ce i s'ar fi cuvenit dupe lege, cerea judecăți, cheltueli, și blândețe rude îi luaseră până și pernele de sub căpătâiu.

Ea, care fusese sêracă, remase și nenorocită. Pentru dânsa sfârșitul vietei nu mai era o îngrozire, ci singura nădejde și singurul bine ce mai aștepta.

Spitalul fu noua ei locuință, iar mormântul cea din urmă.

În viață, dormise pe pieptul băr-

batului său, — moartea îi aruncase prea departe pe unul de altul.

El, dispăruse în țărâna bogaților, sus, subtr cruci sculptate, grilaje poleite, coroane parfumate; ea, putrezea, jos, pe valea plângerei, fără semn la căpătâiu, fără-o singură floare sădită de mână omenească.

d'Artanian.

C U N O S C

*Cunosc această lume bine,
Căci ea adesea m'a 'ngrozit,
Dar cine n'o cunoaște, cine,
Din câți au plâns și-au suferit ?*

*Cunosc iubirea arzătoare,
Și ea adesea m'a zdrobit...
Dar cine n'o cunoaște oare !
Din câți au inimă și-au iubit ?*

*Cunosc prietenia 'n fine,
Mai plină 'n simțăminte mici,
Dar cine n'o cunoaște, cine,
Din câți au numai falși amici ?*

Traian Demetrescu.

FR. PONSARD.

O R A T I U Ș I L I D I A

— Comedie într'un act în versuri. —

— U R M A R E —

Lidia

Nebună ! Amețită ce-am fost, când te-am văzut !
Tu rizi acum de mine ; eă plâng de ce-am făcut.

(Cade pe un fotoliu)

Ascultă-mă, Lidio.

Lidia

Ți-e fapta neertată.

Orațiū

Îți jur să sterg această idee blestemată.

Lidio !...

(Îi ia mâna)

Lidia (retregându-și mâna)

Fugi !...

Orațiū

Ai dreptul să mă respingi ast-fel ;

Dar nu sunt într'atâta de rău și de mișel,

În cât să fiu de tine scârbit atât de tare.

Pentru plăceri de sigur, am multă înclinare,

Dar vai ! mă 'ncerc zadarnic natura mea să 'nving

Și flacărea din suflet de-o dată să o sting.

În planurile mele sunt hotărât adese,

Dar alt-fel tot d'auna deznodământul ese.

O rază de la soare mă face să mă schimb ;

Nu pot vedea o rochie, trecând pe lângă mine,

Să nu privesc piciorul, când e făcut și bine.

Dar vezi, cu toate-acestea, eu n'am un suflet rău.

Din contra, mă 'ntristează, mă mișcă chinul tău.

M'ași socoti nevrednic de scumpa ta iubire,

Când plânsul tău m'ar face să răs în nesimțire.

— Ascultă-mă, copilă.

Lidia Sculându-se și depărtându-se de Orațiū).

A ! Fugi !.. M'ai înșelat !

Orațiū (urmând'o)

Dar te iubesc !

Lidia

Minciună !

Orațiū

Oh ! Este-adevărat !

Eă nu iubesc pe alta, ci te iubesc pe tine.

De și aceste versuri făcute-aū fost de mine,

Sunt numa 'nchipuire, poeticii nebunii.

Avem cum știi, nevoie de *rambe* 'n poezii,

Și vezi, Lidia este dactil, și nu se poate

A fi numai dactile în versurile toate.

Ce 'ți pasă dacă versul te 'nșeală de nevoie ;

Prin simț ziceam, Lidia ; de și prin ritmu : Chloe.

Lidia

(Aruncând jos tablele și călcându-le sub picioare)
Să piară-aceste versuri, și iambe și poeți,
De ce n'am o putere să-i toc ca pe bureți.

Orațiu

Nenorocite table, de ce avurăți parte !

Lidia

Iubitei tale Chloe, du-i cioburile sparte !

Orațiu

Și nu'mi-aduc aminte un singur vers măcar.

Lidia

Atât mai bine ! Piară poeții în tartar !
Poeții ! A ! Ce rasă urâtă și-egoistă,
Ce întristează totul c'o poezie tristă,
Sacrificând iubirea p'un vers meșteșugit,
Și 'ntipărind durerea p'un suflet liniștit.

Orațiu (la o parte, printre dinți)

Afurisite versuri !

Lidia

Cât suntem de nebune !
Iubim niște ființe ce de nimic nu's bune ;
Bărbați al căror suflet e falș și nemilos,
De și 'l ascund mișei sub vëlul amoros.
Îi credem de-o cam dată supuși și plini de viață,
Dar ei mai mult ca alții au inima de ghiată.
Ne fac în altă lume, visând, să ne trezim ;
Dar când deschidem ochii, tot jos ne regăsim :
Închipuirii nebune ! Ne par mărețe umbre
Cu gânduri geniale și vesele și sumbre ;
Dar nu sunt de cât oameni și poate mult mai mici
Ca mulți pe care ochii ți-e silă să-i ridică.
Ei cheltuiesc atâta iubire pentru muze,
Că n'au de cât otravă pentru-ale noastre buze,
Ș-atâta 'nflăcărare în versurile lor
Că sufletul le este pustiū, nesimțitor ;
D'aceia dupe vânturi se schimbă ca furtuna
Și ori și ce femeie e pentru ei tot una.
Mai bine să'ți perzi timpul c'un simplu muritor,
C'un suflet bun și sincer, c'un ténăr din popor,
Așa cum e Cerintus, sau Calais, în fine.....

Orațiū

Un dobitoc !

Lidia

Ce'mi pasă ! Când m'ar iubi !

Orațiū

Vezi bine !

Lidia

Când e frumos și tēner !

Orațiū

O fi frumos !

Lidia

Ș'apoi,

Destul să'mi placă mie, să fle-al meu când voi !

(Privind pe Orațiū)

Sunt alții de cât dēnsul mult mai urăți imi pare.

Orațiū

Dar spiritul lor face să-ı vezi cu admirare.

Mai bine-urit de spirit, decât frumos și prost.

Lidia

Deșteptii tot d'auna și cei mai falși au fost.

Iubirea-adeverală trāeste prin simțire,

Iar nu prin vorbe goale și intrigi de-amăgire.

Orațiū

Atunci, dupe aceste grozave teorii,

Iubirea D-tale trāeste prin prostii ?..

(Sfârșitul în No. viitor).

Th. M. Stoenescu.

DIN TRECUT

În Transilvania, era un oraș care se mărginea spre miază-zi prin trei munți mari, îmbrăcați mai ales cu fagi și stejari, dupe a căror coaje cel mai bătrân trecător vedea că este mult mai tânăr de cât ei. A-

cești trei munți purtau numele de : Jidovul, Coasta-oprită și Breaza. Pe lângă poalele lor curgea o apă limpede, numită Ampoiul. Spre nord, orașul mai avea un șir de munți petroși și pleșuvi. El nu era tocmai

mare și nu avea palaturi; avea însă cuntoare în care se topeau pietrole din care curgea aurul, evea școli, în care se învăța cartea cu multă sârguință. Pe coasta unuia din munții cei pleșuvi era un drum lung și lat, ce ducea până la vârful piscului. Acolo sta ridicată o cruce mare de piatră, pusă de vre un nobil pios, care își moștenise noblețea de pe timpurile feudale. Pe o parte a drumului erau așezate șapte cruci de lemn, la rând, și la oare care depărtare una de alta; iar de cea laltă parte erau încă șapte, așezate față în față. Aceste patru-spre-zece cruci erau puse acolo de alți credincioși, în semn simbolic că Isus sa odihnit în patru-spre-zece locuri, când purta pe umăr crucea pe care a fost răstignit.

Poporul povestea că în muntele Jidovul ar fi multe bogății, îngropate încă din timpurile Curuților, care se crede, că forma unenunmerate horde, trăind diu jafuri, și năvălind fără veste în oraș spre a răpi bunurile orașenilor.

Aceștia, de frica lor, își țineau averile îngropate în muntele Jidovul. Mulți din popor ar fi încercat să desgroape acele comori, dar spun că, ajungând cu săpătura până la comoară, le-ar fi eșit o femeie înaltă, îmbrăcată în alb, zicându-le: «oamenii buni, nu săpați bine unde săpați; n'ați înemerit ușa pe unde puteți scoate bogățiile.» Oamenii i-au răspuns: «dacă n'am înemerit ușa, am găsit zidul.» Fantoma atunci le-a spus că tocmai de aceia munca le este zadarnică, căci zidul s'a prefăcut în stâncă și că, ei fiind puțini la număr, nu vor putea să o sfărâme. Dupe aceste vorbe, fantoma ar fi dispărut și oamenii s'a amezit ast-fel, în cât a doua zi s'a trezit respândiți prin munte, săpând fie-care la câte-o rădăcină de copac. De atunci poporul crede, că numai acei oameni vor putea desgropa comorile, care nu se vor teme de fantoma ce se arată.

Muntele Coasta-oprită era furnicat de locuitorii orașului, iar dupe esamenele școla-

rilor mai toți părinți se adunau acolo, ca să petreacă împreună.

Pentru această petrecere, ei hotărau o zi, și pentru acea zi pregăteau prin pădure canapele de verdeață, curătau poiana de mărăcini și o împrejmuiu cu bănci. Dupe ce isprăveau pregătirile pe munte, fie-care femeie își umplea panerul cu de cele trebuincoase. În zioa hotărâtă, toate se sculau în zorii de zio și fie-care își trimetea înainte panerul pe munte. Când soarele răsărea, toți orașeni erau adunați în târg, de unde porneau, înșuruiți. Ast-fel, cu muzica în frunte, după ei urmau școlarii de ambele secse, puși în rând câte doi, un băiat și o fată, apoi școlari de gimnaziu, și în urmă bărbați și femei. Când se apropiau de munte, mulțimea de acolo care aștepta convoiul, se înșira de ambele părți ale drumului și îi primea ca într'o măreață serbătoare.

Muzica înceta de a mai cânta și buciurul din vârful muntelui se auzea cu glasuri prelungite și tânguitor. Până să se pregătească gustarea, toți se așezau să se odihnească. În timpul odihnei, priveau, prin pădure, la sutele de flacări cu colorii albastrii, în mijlocul cărora ferbeau vasele în care se pregătea cafeaua, care fiind gata, era turnată prin pahare și se împărțea pe la oaspeți. După ce toți o turnau în patria lor mistuitoare, se sculau și mergeau cu muzica în poiana unde se începea jocul. Muzica cânta, copii săltau de bucurie, rotindu-se după tactul ei.

Ast-fel se încegea jocul, ce ținea până pe la trei ceasuri din zio; iar dupe joc se adunau în grupuri pe sub copaci, unde se aduceau panerile pline, în prejurul cărora se grămădeau copii. Mamele întindeau mesele pe pajiste, toți mâncau cu multă poftă, iar dupe masă, copii alergau la aluniș să culeagă alune, pe când unii dintre ei se jucau d'a tupilișul prin tufe. Bărbații căutau bureți, tinerii culegeau flori, nevestele împodobiau pălăriile bărbaților

cu crânguțe verzi de stejar, fetele legaă în mănuchi florile aduse de tineri, s'au le impleteau cunune. Unii bătrâni nu se înduraă a se scula dupe împrejurul meselor; ei steteau la vorbă și dezmerdaă garoafele în care găseauă reinputernicirea lor; alți bătrâni ședeau pe canapele, ascultând ci-riplitul paserilor și privind legănatul frunzelor, între care se zărea gaița sburdalnică, ce îngâna strigătele copiilor, și veverița cea șireată, cu coada sbărlită, dându-se tumba pe crăcile copacilor.

Toți erau veseli, toți erau sprinteni în aerul de munte. Fețele lor nu erau ca a celor din spitale, așa numite fețe de salon. Gria însă începea a fi neliniști, când se gândea la fumegatul munților, că din timp în timp putea să înceapă. Nu trecea mult dupe toacă, și munți începeau a fumegea, toți își adunaă lucrurile cu grăbire, și nici nu apucaă a le pune prin panere, când aburii, ca niște căciuli uriașe acoperiaă vârful munților.

Intr'o ast-fel de zi, lumea se grămădisse prin prejurul copacilor, unde erau adăpostii de ploae; dar până atunci căciulile se prefacură în mantale, ce acopereaă munții și într'o clipă începu să plouă cu picături mari, care, de obicei, la munte, vin repede și tot repede încetează. Dupe încetarea ploaiei, oamenii au început a eși de pe sub adăposturi și a se scobori de pe munte ca să meargă fie care pe la casele lor. Copii însă, după obiceiul lor, alergău împrăștiați pe lângă pâraele ce se formează din ploaie și curgea pe coaste în jos. Ei erau curioși să vază ce aduc pâraele, fiind-că auziseră povestindu-se, că pâraele care curg de pe muntele Jidovul pe Coasta-Oprită, aduc bani din comori, și, ca să găsească, căutaă cu mici bețișoare, alții cu degetele prin pârae. Unii dintre ei găseau, dar erau așa de vechi și suptiri în cât numai dupe rotunzime se cunoașteaă că sunt bani.

Către anul 1848, orașenii nu se mai des-

fătaă la umbra codrului de acolo. În acea toamnă, ei alergău prin tufișe să-și scape viața, unde copii mai înainte se jucaseră. Hidoasa politică îi tulburase ast-fel, încât aceia care petrecuseră vara pe munte frățește, toamna se ucideaă dușmănește, fără ca să fie vinovați față unii de alții. Toți erau cu frunțile încrețite și posomorăți; fie care vedea un dușman în acela care vara-i fusese prieten. Din dușmănie s'a născut neînțelegerea, din care s'a ivit revoluția. — Moștenitorii piosului care pusese crucea de peatră pe vârful muntelui, au scăpat cu viață prin aceia, că piosul mai făcuse o căsuță lângă un pod, în care căsuță locuiaă săraci, fără ca să plătească ceva, așa dupe cum a lăsat piosul moștenitorilor înainte de a muri. Alătura cu acea căsuță, el mai făcuse o cruce lângă drum, cu răstignirea omului, care a sădit ideia umanitară în lume.

Dacă orașenii n'ar fi cunoscut acele două cruci creștinești, lăsate de pios, atunci din gloatele rescalate, n'ar fi crezut că moștenitorii piosului sunt creștini și nu puteau scăpa oamenii cu viață. Era iarnă: peste muntele Breaza trecea o cărărușă care cobora către un orașel. Tot muntele era acoperit de panura albă a ernei. O copilă orfană de mamă, în vârstă de 11 ani, se perduse de tatăl său în vâlmășagul revoluției. Un om din popor, dar nobil la suflet, o sui pe un cal și îi spuse să se ducă în orașelul de peste munte la unchiul său. Călătoria porni spre munte și când era pe la jumătatea drumului, începuse a murgi și o cuprinse o groază de noapte și de lupi. Ori ce mișcare a crângilor cletinate de vânt îi părea că sunt urși și lupi. Apropiindu-se de vârful muntelui văzu mai multe drumuri făcute de oamenii cari scoteau trunchiuri de copaci din codru, și nu știa pe care să meargă. Dar îi veni în minte, că vitele nu rătăcesc drumul, se dădu dupe cal jos, acăță frâul de șea și-i dădu drumul să meargă înainte; ea mergea după el. Omătul scăriăea sub

picioarele lor. Mergând așa, ajunse pe vârful muntelui în mijlocul codrului, dar înoptase. Prin întunec numai albeața omătului îi da speranța că va eși din codru. Coborând, se trezi întrun râriș, de unde în depărtare se zărea o lumină; mergând într'acolo, ajunse la o colibă în care ardea un foc, împrejurul căruia se încălzeau păzitorii pădurei.

Vezându-o pădurarii singură, începură a se mira cum de n'au mâncat-o lupi și au întrebat-o de unde vine și unde merge? Copila, plângând, le povesti, că s'a perdut de tatăl său și a fugit de revoluție și vrea să meargă la fratele tatălui ei în orașel. Pădurarii-i spuseră că, cu două zile mai înainte, a trecut un bătrân și că le spusese, plângând, că s'a perdut fiica sa de el. Atunci, copila începu a se însufleți că va

găsi pe tatăl său. Unul dintre pădurarii o întrebă, cine este unchiul ei? Ea i a spus; bunul om a suit-o pe cal, luă calul de căpăstru și coborând muntele a dus-o la familia lui, unde a rămas până a doua zi. Dimineața, tot acel nobil pădurar a condus-o în orașel la unchiul ei, acolo copila regăsi pe tatăl său. De la această întâlnire fericită, amestecată cu bucurie și durere, bunul călăuz, nu s'a putut despărți, fără să nu-i fie ochii scăldați în lacrimi. Tata cu copila aș remas acolo până primăvară. Atunci aș fost siliți să fugă și de acolo, fiind că și acolo se revoltaseră oamenii. Ei au pribegit prin codri până toamna, când potolindu-se rescoala de tot, s'aș întors iarăși în orașul lor, Zlatna.

Iași

(Va urma)

Cornelia Emilian.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
C O P I L A D I N F L O R I Î

— Comedie în 4 acte —

(Jucată pentru prima oară la Teatrul Național din București).

PERSOANELE**ARTIȘTII**

ELENA BĂLTESCU, văduvă în etate 44 ani, ...	D-na M. Vasilescu.
IORGU fiul ei; 24 ani, ...	D-nul I. Christescu.
MARGARETA, fiica ei; 19 ani.	D-na M. Papadopol.
MARIA DUMBRĂVEANU, Guvernantă; 26 ani	» Ar. Manolescu.
SAFTA BĂLTESCU, 46 ani.	» Euf. Sarandi.
COSTICĂ, fiul ei; 26 ani, ...	D-nul Gr. Manolescu.
CERNOREANU, 47 ani, ...	» C. Nottara.
UDENEK, 45 ani	» M. Millo.
PARUSI, 32 ani, ...	» Al. Catopolu.
GINGĂȘANU, 58 ani, ...	» I. Nicolescu.
D-rul MAIER, 56 ani, ...	» I. Petrescu.
IODACHE, servitor; 50 ani, ...	» C. Davidescu.
CAROLINA, servitoare; 25 ani	D-na S. Fulgeanu.
DUMITRU, servitor; 40 ani, ...	* * *
UN JEANDARM, ...	* * *

Scena se petrece în zilele noastre, actul I și al II-lea în București în casa D-nei Băltescu, actul al 3-lea în București în casa D-lui Cernoreanu; actul al 4-lea în Constanța, într'o vilă a D-nei Băltescu.

ACTUL INTAIÛ

(Un salon elegant, mobilare bogată; scena e adâncă în fund; pe o masă stă serviciul de cafea, în stânga o canapea cu o masă de joc pe care este un joc de cărți. — În mijlocul scenei o coreoză rotundă din mijlocul căreia se aridică flori. — În dreapta o altă canapea cu o mdsuț pe care e un joc de șah. — Fotoliuri, scaune, obiecte de ornament. — De fie-care parte a scenei câte 2 uși. — La mijloc o deschizătură mare dând în grădina.

SCENA I,

Iordache — Carolina.

Iordache. — Ce obiceiū aū D-rele noastre, să asvêrle bucăți de hârtii prin odae. (Culege bucățile de hârtie.)

Carolina. (Ștergând mobilele) Mai ales de când a intrat guvernanta asta nouă în casă, toți s'aū pus pe scris, te prind cărcei la degete când îi vezi.

Iordache. — Ce mai drăcoaică e guvernanta asta, se face că citește și serie; dar se uită la cuconu Costică.

Carolina. — Lasă-te de limbă rea Iordache, ai s'o pătești.

Iordache. — Poftim; cine vorbește de limbă rea;—eu știu ce știu.

Carolina. — Nu știu nimic; așa sunteți toți, nu poate glumi o femeie cu cine-va, fără ca să vă gândiți la. . .

Iordache. — La ce? La ce mă roș?

Carolina. — La. . . . La ce vă place.

Iordache. — Ei! Fata mea, eu sunt bătrîn, și nu'mi mai place de cât un bun pahar de vin, și nici de acela nu mai am parte, de când pocita asta de guvernantă are cheile pivniței.

Carolina. — De asta o urăști tu?

Iordache. — Par'că numai eu o urăsc. Nu vezi că duduia Margareta n'o poate suferi.

Carolina. — Cuconița Margareta e o copilă, dar cucoana bătrina o face haz pe guvernantă.

Iordache. — De asta tac și eu ast-fel.

Carolina. — Tac, eat'o că vin.

(S'apucă amânduoi de șters).

SCENA 2-a

Carolina — Iordache — Maria.

Maria. — (Intrând repede din dreapta). N'ați sfinșit încă de curățit? iar ați stat de vorba? Iordache!

Iordache. — Eată-mă, madmuzelo.

Maria. — Să dai cafeaua aci în salon, de va veni vr'un mosafir, roagă-'l să aștepte până când boerii s'ar scula de la masă. Carolino!

Carolina. — Indată cuconiță!

Maria. — Du-te de scoate din cămară două butelii de vutcă, una roșie, alta galbenă, știu, vutca pe care am făcut'o astă primă-vară. (Ți dă cheia) Eată cheia!

Carolina. — (pleacă spre stânga) Mă duc!

Maria. — Stai! Mai bine mă duc singură (Ți ia cheia)

Carolina. — Cum poștiți...

Maria. (Plecând spre stânga, pune mâna pe spatele canapelei.) Uite-te cum stă praful, ce ați făcut atâta timp? Iordache, pregătește mașina de cafea. (ese spre stînga)

SCENA 3-a.

Carolina — Iordache.

Iordache. — Ce mai zici? Nu'ți a dat cheea de frică să nu'i furî vutca.

Carolina. — Ei, ș'apoi ce'mi pasă mie?

Iordache. — Sunt lucruri care te ndrăcesc.

Carolina. — Apucă-te de cafea.

Iordache. — (Mergând spre fund) Oare de ce boerii aū întârziat astă-zî la masă?

Carolina. — Aū așteptat pe cuconașu Iorgu să vie de la tribunal. (Carolina ese prin dreapta. Udenek și Parussi intră prin fund).

SCENA 4.

Iordache—Udenek—Parussi.

Udenek. — Par'că nu e nimeni acasă!

Parussi. — Nu se poate; Iorgu 'mî-a spus să vin la 9, pentru a face muzică cu D-rele.

Iordache. — Domniî sunt rugați să aștepte puțin, boeriî aî întârziat astă-zî la masă, dar sunt pe sfârșit. (Arătând masa în dreapta) Poftim țigări, tutun.

Udenek. — Mulțumesc. (S'așează pe o canapea în dreapta. Iordache ese.)

Parussi. — (aprinzînd o țigară). Ce mai bursă a fost astă-zî, toate hârtiile aî scăzut, par'că se tem de zaveră.

Udenek. — Ce mai vorbești de bursă, căți-va agenți de schimb se fac că vînd, alții se fac că cumpără. Un bancher vrea să scape de câte-va acțiuni și pune pe cine-va să le urce, banca cea mare cumpără aur și'l vinde scump la bieții comerșanți.

Parussi. — Mă mir că se găsește încă gâgăuî carî cad în cursă.

Udenek. — D'apoi asigurările, ți-e mai mare milă de ele, cunosc societăți carî n'ar putea acoperi o daună de câte-va sute de mii de franci.

Parussi. — Apropo! Cum staî panamalele?

Udenek. — Nu cum-va ești acționâr?

Parussi. — Ca consol onorific al Braziliei, se cădea să mă interesez la o întreprindere trans-atlantică.

Udenek. — Ce, te-ai apucat să te faci consul fără leafă?

Parussi. — Știi D-ta; sunt oare carî foloase, poți purta uniforma la zile mari, te mai pofteste la palat, ș'apoi știi, D-le consul p'aci, Her consul pe colo, te gâdilă pe la urechi.

Udenek. — Când am fost la Paris astă-iarnă, mi s'a propus și mie un consulat și o decorație.

Parussi. — Cum?... cine ți-a propus'o?

Udenek. — O agenție care face asemenea treburi!

Parussi. — De ce n'ai priimit?

Udenek. — Era cam scump, și 'mî-era frică să nu 'mî treacă naturalizația la cameră; în urmă m'am căit, n'am obținut majoritatea reglementară, votul a rămas nul, și până astă-zî sunt fără naturalizație, și fără consulat! De decorație nu 'mie frică, voiî căpeta-o dupe ce voiî fonda societatea de asigurare contra filoxerei.

Parussi. — De ce nu contra holerei? ce frumos titlu s'ar putea da «Microbul» Societate națională de asigurare.. Ha! ha! ha!

Udenek. — Nu prea rîde, par'ca te vîd mâine, poimăne cumpărînd acțiuni.

Parussi. — Se poate! Nicî o întreprindere nu e rea pentru membriî fundatoriî. Puî acțiunile în circulație și ieî prima.

Udenek. — Ia ascultă Parussi, cum îți merg treburile aci, în casă?

Parussi. — Așa ș'asa! Nu prea știu ce să zic.

Udenek. — N'ar fi rău să te puî bine cu guvernanta.

Parussi. — T-am adus chiar astă-zî niște dantofi și o cămășuță de borangic de Constantinopol! Dac'ai ști ce istorii 'mî-aî făcut la vamă la Giurgiu, par'că aduceam marfă de vînzare, am scăpat numai cu titlu de consul.

Udenek. — Dac'ar fi știut ce fel de consul ești, nu scăpai nesfîntuit.

Parussi. — I am vorbit și eî nemțește! Să fi vîzut termenele ce 'mî făceaî! Nu mai niște flori, n'aî voit cu nicî un chip să mi le lase, din cauza filoxerei.

Udenek. — Să fi fost viță de Bordeaux ți-o lăsa.

(Gingășanu intră prin fund)

SCENA. 5.

Udenek—Parusi—Gingășanu.

Gingășanu. — (Fluturatic și c'o floare la boto-nieră). Bonjour Messieurs; bine că te-am găsit D-le Udenek, te căutam în toate părțile!

Udenek. — N'am putut încă face nimic în afacerea D-tale.

Gingășanu. — Atât mai bine, eram să te previu că m'am adresat creditului Funciar, dar sunt o sumedenie de formalități! Nu știu dacă voi putea sfârși în 3 săptămâni!

Parusi. — Zi mai bine 3 ani!

Gingășanu. — Tare mă tem să n'o pățesc, în alegeri am votat contra guvernului.

Udenek. — Nu e nimic, promite că vei vota pentru, în alegerile viitoare.

Gingășanu. — Acum nu le mai pasă! Unde 'i vremea când erau puțini alegători în colegiul I-iu? Acum s'au făcut sute și mii; un vot mai mult sau mai puțin nu mai are valoare! În fine, vom vedea. — De când ai sosit, D-le Parusi?... te știam în Constantinopole.

Parusi. — M'am întors abia eri.

Gingășanu. — Politica cum merge pe acolo?

Parusi. — Rău, nu sunt parale!

Gingășanu. — Par'că aici stăm mai bine!

Udenek. — D-tale nu 'ți intră nimeni în voie

Gingășanu. — Eu m'am lăsat de politică; mă abțin.

Parusi. — Atunci, ce te plîngi?

Udenek. — Nu știi, D-le Gingășene, eri am întâlnit pe Lina, la Casa de depuneri; pe semne că 'și depunea economiile.

Gingășanu. — Care Lina?

Udenek. — Nu te mai preface, par'că nu te știe toată lumea?

Gingășanu. — Ce să faci? inima cere.

Parusi. — Inima și Lina nu se prea potrivește.

Gingășanu. — În adevăr, un bancher și Lina s'ar potrivi mai bine.

Udenek. — De sigur.

Parusi. — De ce?

Udenek. — Amândouă au inima de aur.

Gingășanu. — D-ta ai vrea poate să ne asigurăm și contra femeilor.

Udenek. — De ce nu, cu condiție ca clienții să fi trecut peste 50 de ani, nu-i așa D-le Gingășene?

Gingășanu. — Eu mă abțin.

Parusi. — De Lina?

Gingășanu. — Lăsați-mă în pace, mai ales D-ta, D-le Parusi; știu eu dupe ce umbli; ai mirosit o zestre și te-ai pus pe vînat. — (S'aude vorbe spre fund în dreapta).

Margareta. — (Vine rizînd, când vede pe mosafir, s'oprește d'o dată și salută afectat.)

SCENA 6.

Udenek. — **Parusi.** — **Gingășanu.** — **Margareta.** — în urmă **Elena Băltescu.** — **Safta Băltescu și Maier.**

Margareta. — Pardon messieurs!

Gingășanu. — Ce bine vă stă veselia!

Parusi. — (cătrec Margareta.) Dar d-șoara Dumbrăveanu unde este?

Margareta. — (rece) Își face serviciul!

Udenek. — (Apart către Parusi) Ai făcut o prostie. — (D-nele Elena și Safta Băltescu intră din dreapta la brațul D-rului Maier).

Elena Băltescu. — Mă ertați, D-nii mei, v'am făcut să așteptați. Iorgu e la Tribunal și nu mi-a trimis răspuns de cât pe la opt.

Gingășanu. — De asta am văzut atîta lume în curte la Orfeu, credeam că era o adunare politică și n'am intrat.

Safta Băltescu. — Ți-a fost frică de cetățeni?

Udenek. — D-nu Gingășanu se abține!

Parusi. — (cătrec Margareta) Eram nerăbdător să vă văz.

Margareta. — Credeam că veți rămănea în Constantinopole!

Parusi. — Cum se poate! — Sunt Bucureștean de inimă, ș'apoi sunt consul.

Maier. — (lîngă masa de șah). Vedeți D-nă Băltescu, partida Dv. e foarte compromisă, perdeți calul.

Elena Băltescu. — Să urmăm, Doctore! Îmi atacaseși regina.

Safta Băltescu. — (lîngă masa de joc) Nu pot pricepe cum nu vă plictisiți jucând jo-

cul ăsta. Înțeleg un tabinet; mai stai din vorbă; nu 'ți bați capul 2 ceasuri.

Gingășanu. — Nu profițiți să facem un tabinet ?

Safta Băltescu. — De ce nu ? (șed amândouă la masa din stînga și joacă cărți).

Udenek. — Eū mă pun lingă Doctor.

Elena Băltescu. — Mai bine șezi lângă mine, și sfătuește-mă.

Udenek. — (șade)

Parusi. — (Pe canapeaua din mijloc cu Margareta).

Am adus un album al Bosforului, voiți să'l resfoim împreună ?

Margareta. — Cu plăcere. — (Caută amândouă în album)

Elena Băltescu. — (Către doctor) Am făcut o greșală, să fac altă mișcare.

Doctoru. — Nu se poate. — Piesse touchée, piesse jouée.

Udenek. — Fie și-așa, D-stră perdeți calul; Doctorul perde pe nebuu.

Safta Băltescu. — Ai un noroc orb. — Auzi mă rog, să ai și conșina mare și pe cea mică.

Gingășeanu. — Așa e când joc fără parale. Eri la Mehadia am dat o mie de franci într'o clipă.

Safta Băltescu. — Ia spune, D-le Gingășene, adevărat e scandalul de care se vorbea la Mehadia ? cu unguri ?

Gingășanu. — Am auzit și eū; dar în ziua aceea eram la Severin ! D-ta de unde ai aflat ?

Safta Băltescu. — Din jurnalul francez. Eū nu înțeleg bine franțuzește, dar tot îl citeșc din scoarță până 'n scoarță.

Gingășeanu. — Se spune și numele persoanelor ?

Safta Băltescu. — Nu; dar m'am dus de am întreat pe D-na Potinescu, ia 'mi-a spus tot.

Gingășanu. — Luați seama, ați pus conșina mică și un as jos, eū am un 3 ochi: una cu 2, trei, am luat și scriu tabinet.

Margareta. — (către Parusi) Ziceți că e

palatul unde locuiesc femeile Sultanului ? Ce frumos e !. Fericite trebuie să fie acelea care stau în el.

Parusi. — Credeți ?.

Margareta. — Se înțelege, ce mai poate dori cine-va ? Un palat frumos, juvaeruri, tualete, sclave.

Parusi. — Dar amorul ?.

Margareta. — (râzând) Pe malul Bosforului amorul vine de la sine.

Doctorul. — Am mișcat turnul, daū șah reginei.

Parusi. — Eată palatul ambasadei engleze. — Câte-va zile înainte de plecarea mea, am asistat la un bal splendid dat de Ledy Seymour.

Margareta. — O asemenea viață o înțeleg și eū, să fii nevasta unui ambasador, să primești, să dai baluri ! O amică a mea din pension, s'a măritat acum 2 ani cu un secretar de ambasadă, acum e ministru.

Parusi. — Cariera diplomatică este în adevăr un câmp frumos pentru femei inteligente.

Safta Băltescu. — (lui Gingășanu) Consulașul nostru par'că bate din aripi pe lângă nepoțica.

Gingășanu. — N'are gust prost.

Safta Băltescu. — Să 'și pue pofta în cuț. — Aū trecut vremile când dam fetile noastre dupe grecotei. (Margaretei) Nepoțico !

Margareta. — (sculându-se) Eată-mă tanti.

Safta Băltescu. — Ea vezi, drăguță, cafeaua aceea nu mai vine.

Elena Băltescu. — Ai dreptate, uitasem, pe semne că Maria n'a spus lui Iordache.

Margareta. — Chère mama, nu știi obiceiul Mariei când sunt mosafiri, până 'și face frezura și se pudrează...

Elena Băltescu. — De ce nu te duci să vezi ?

Margareta. — (cu supărare) Eată, mă duc. (ese prin stînga).

Udenek. — (se scoală și vorbește cu Parusi.

Safta Băltescu. — D-le Parusi, sunteți

muzicant? Nu știți, vom avea operă iarna asta?

Parusi. — Se zice că s'a iscălit contractul.

Safta Băltescu. — Ce bine ar fi; dacă rămâneam numai cu românii noștri, eram prăpădiți! Nu știți cât 'mi place muzica talienească; mai ales Troratore, ce bun era tenorul acela, cum îl chema.... Prevost!... Ți-aduceți aminte, D-le Gingășene, în al 3-lea act, când își netezea burta, da acel do de piept și arăta cu pumnul. (Te țî rid)

Elena Băltescu. — (punând mâna la cap.) Nu știu ce am; ear m'a apucat capul.

Doctoru. — Ați luat globulele ce v'am adus eri? Ele sunt descoperite de contele Matei, omeapat!

Udenek. — Cum doctore, te-ai pus pe e-meopatie?

Doctoru. Cu alpatia nu mai merge, este prea multă concurență.

Safta Băltescu. Nu mai e de jucat cu d-ta: de jumătate de ceas n'am văzut un as. — (aruncă cărțile) Par'că ve'auzeam vorbind de miopatie! Când ai să vii la mine Doctore? De câte ori te-am rugat!. Marchizul tot 'mi toacă urechile, 'mi spune minuni de metoda d-tale. Ce'mi place la D-v miopati, este că nu dați bolnavilor sticle întregi de doctorii.

Doctoru. Sunt la dispozițiunea D-v.

Gingășanu. M'am încercat și eu o dată cu omiopatia contra reumatismelor de care sufer, dar n'am simțit nici o ușurare.

Parusi. — Nu mă mir!

Gingășanu. — De ce?

Parusi. — Tinerețea n'o poate da nici un sistem medical.

Doctoru. — Bravo, d-le Parusi; unii pretind că medicul să fie D-zeu.

Gingășanu. — Atunci de ce faceți anunțuri prin ziare, ca doctorul acela care publică că vindecă toate boalele prin sistemul electro-omiopatic în relațiune cu băile de la Slănic?

Elena Băltescu. Doctore, ești mat.

Udenek. — Un mat omiopatic.

Safta Băltescu. (sculându-se) cu toate astea eu am să consult pe doctor (merge spre drépta).

Elena Băltescu. Șezi aci cumnată, am să vorbesc cu D-l Gingășanu. (Elena trăce spre Gingășanu. Udenek se pune la vorbă cu Parusi la fund, Safta Băltescu la masa din dreapta cu doctoru) Adevărat e ce-am auzit estădî că se schimbă ministerul?

Gingășianu. — Nu cred, poate să se pre-menească.

Elena Băltescu. — Până când? Nu ve' puteți uni spre a'l resturna.

Gingășianu. — Să'ți spu de drept, eu m'am desgustat cu totul.

Elena Băltescu. — Ei nu se desgustău când erau în opoziție.

Gingășanu. — Așa este; dar ei făceau politică de nevoe, pe când noi, o facem de gust. — En amateurs.

D-na Elena Băltescu. — Atunci lăsați-ve' mai bine de tot de dënса. — (*Udenek s'apropie de grupă*).

Gingășanu. — Așa și fac.

Udenek. — Nu v'am spus eu, D-nu Gingășanu se abține.

Gingășanu. — (supărat) Da, mă abțin. — Ei și ce 'ți pasă D-tale, nu ești Român; de o vreme încoace toate lichelele streine se amestecă în trebile noastre, caută'ți de gheșeurile d-tale.

Udenek. — Să fie fără supărare, D-le Gingășene, glumeam.

Safta Băltescu. — Ce zici Doctore, mă pot vindeca cu miopatia?

Doctorul. — Cred că da; dar trebuie să aveți încredere, încrederea este jumătate din vindecare.

SCENA 7.

Acciași. — Maria. — Margareta.

(Maria și Margareta intră din stânga urmate de Iordache și alte slugi, cari aduc tave cu mașina de cafea și dulcele. — Așază mașina de cafea pe masa din fund.)

Elena Băltescu. — În fine, s'a făcut cafeaua azi?

Maria. — Nu mai era vutcă în cămară, am fost silită să mă cobor în pivniță.

Margareta. — Și frezura nu era gata.

Elena Băltescu. — Margareto, ți-am spus de-o mie de ori, că nu'mi plac asemena glume.

Maria. — N'o ține de rău d-nă, vrea să mă necăjască, eu nu mă supăr. (La masa din dreapta doctorul și Safta. — La cea din stânga Elena Băltescu și Gingășanu. — La mijloc Udenek și Parusi, Maria și Margareta iaă câte o ceașcă de cafea și câte un păhăruț de vutcă. — Margareta prezintă Mătușei sale și doctorului. Maria lui Udenek și lui Parusi; Iordache prezintă pe o tavă Elenei și lui Gingășanu).

Safta Băltescu. — E cam mândră guvernanta, ia uite-te ce tualetă a la Maria Stuardă! Frou frou.

Elena Băltescu. — D-le Gingășanu, vă sunt datoare multă recunoștință că 'm-ai recomandat pe D-ra Dumbrăveanu. Ea este un adevărat tezaur pentru casa mea.

Gingășanu. — Cu toate acestea, imi pare că D-ra Margareta n'o prea iubește!

Elena Băltescu. — D-ta cunoști pe Margareta de copilă, știi că e cam caprițioasă, dar e bună, defectele ei sunt mai mult rezultatul educațiunei parisiane! Ce voiți, este o nenorocire pentru noi să fim siliți a trimete fetele noastre în străinătate, din vârsta cea mai fragedă. — (În tot timpul acestei conversațiuni, Maria a convorbit cu Parusi și cu Udenek, resfoind albumul. Margareta e lângă masa din fund și face semne de nerăbdare uitându-se la grupa unde era Maria).

Margareta. — Ce rău imi pare că deranjez un tête-à-tête atât de dulce. D-ră Dumbrăveanu, nu vrei să 'mi ajuți puțin?

Maria. — Îndată! Lasă-mă numai să sfârșesc albumul. — (Margareta lasă să căză o ceașcă care se sparge).

Margareta. — Ai!

Elena Băltescu. — Ce este? Iar ai stricat ceva. — De ce n'ai lăsat pe Maria.

Margareta. — Chere Mama, am rugat pe D-ra Dumbrăveanu să 'mi ajute. Dumnezeu-i trebuie să fie mai bun sufragiu de cât

mine. — (cu răutate), trebuie să fi învățat meseria asta din leagăn.

Maria. — (Sculându-se repede) A! Nu mai e de suferit! (Către Elena Băltescu). Dați'mi voie să mă retrag. — (pleacă spre stânga. — Toți stau uimiți)

Elena Băltescu. — Mario, te rog!

Gingășanu. — (sculându-se) D-ră! (Maria se oprește, pune batista la ochi și se ține de spattele canapelei).

Margareta. — (Se repede spre Maria și o sărută) Sunt o neună, iartă-mă!

Maria. — (tristă) Nu e nimic!

Doctorul. — (Saftel) Nu trece o zi fără ast-fel de scene.

Udenek. — (Care s'a retras cu Parusi în dreapta sceni) Să'i trăiască bărbățulul.

Elena Băltescu. — D-le Parusi, Margareta 'mi spusese c'aveți să faceți muzică. — Mario, luminările sunt aprinse în salon?

Margareta. — Pianul e gata, să mergem. (Mariei) Nu mai fii supărată. — (lui Udenek) Vino și d-ta D-le Udenek, ai să ne cânti un ceardaș unгурesc.

Parusi. — Suntem la ordine. — (Maria, Margareta, Udenek și Parusi es prin stânga).

SCENA 8.

Elena Băltescu. — **Safta Băltescu.** — **Gingășanu.** — **Maier.**

Elena Băltescu. — Nu mai știu ce să mai fac cu fata asta, are un caracter atât de ciudat!

Safta Băltescu. — Eă ți-am spus de la început că n'ai să te impacii cu guvernanta asta; nu vezi că es cocoane din Asyl; nici nu se poate alt-fel. Dacă le învață muzică, pictură, ba chiar anatomie, auzi anatomie.

Doctorul. — Nu ved ce rău poate fi de a ridica nivelul intelectual și de a dezvolta aptitudinile unor fete sêrace.

Safta Băltescu. — Ia lăsați mă cu nivel și cu optitudine; dupe ce le învață tot felul de obiceiuri lusoase, le mărită dupe

un notar său dupe un inștitutor, cum se nu fie nenorocite ?

Gingășanu. — Cum are dreptate cucoana Săftica, scopul azilului a fost mai ales de a da o educațiune modestă !

Elena Băltescu. — Modest'a nu eșclude instrucțiunea ; cu ce drept voiți să osindiți sute de copile să se oprească pe o treaptă mai jos a societăței ; când multe din ele poate simt în sufletul lor un avânt spre înălțare ! — Maria de pildă, are calități mari ; ași dori chiar ca Margareta să'i semene 'n multe, pe mine cel puțin m'a fermecat.

Safta Băltescu. — Fie surioaro, urma va alege, mie nu'mi place. — (S'aude Iorgu strigënd. Iordaehe dă 2 franci bir arului. — Iorgu și Costică intră prin fund.)

SCENA 9.

Acciași. — **Gheorhe Băltescu.** — **Costică Băltescu.**

Iorgu. — (Intră cu portofoliu sub subțioară) Bonsoir, mama, (Costică serută mâna Saftel). Uf ! Nu mai pot, de la 11 dimineata până la 10 seara e prea mult.

Elena Băltescu. — Te-am așteptat cu masa pân'la 8 și $\frac{1}{2}$.

Costică. — Am mâncat ce-am putut. — Ne-a adus ceva rece de la Broft.

Safta Băltescu. — Cum și tu ai stat la jurați pân'acum ?

Costică. — Inchipuește'ți mamișo, eram la tribunal pentru o hotărnicie, aștept o oră, aștept două, tribunalul nu era complet ; unul din judecători era delegat la Curtea cu jurați, tot 'mi perdusem ziua, 'mi-a venit și mie gustul să asist la un proces criminal, mai ales că se zicea că astăzi are să fie un proces, scandalos ! Când sosesc la curte, ce să vezi, sala plină, vęd pe Iorgu îmbrăcat în rochie de magistrat, cu boneta n cap și cu bareta la gât ; mă puținește risu. (ride) Eartă-mă mătușică, l'ai vędut vr'o dată, pe Iorgu la tribunal ? Ce caraghios e ! Ras cu perdaf, frizat, pomădat, parfumat.

Iorgu. — Oi vrea ca toată lumea să se imbrace ca tine, în hăino gata.

Costică. — Or cum ar fi, Iorgu m'a scăpat ; a dat ordin ușierilor să'mi facă loc, și am putut pătrunde până pe estradă ; o dată acolo, nu mai puteam eși, eram secevestrat ; dar ce e drept nu m'am căit ; curios proces !

Doctoru. — Imi pare că era un infanticid ? Pe când eram astăzi în consultație cu doctorul Spireanu, a venit cine-va să'l cheine la curtea cu jurați, — era vorba de un copil găsit mort în tinda unei biserici.

Iorgu. — Ți-aducei aminte, mamă astaiarnă când ți-am spus că m'a deșteptat noaptea comisarul pentru descoperirea unei crime.

Elena Băltescu. — Da, tocmai veniseși de la club.

Iorgu. — Da, jucasem ferber ! Când mă duc, găsesc un copilaș mort ; sosește și doctorul ! Comisarul 'mi spune că muma a înnebunit ; ne suim într'o birje și ajungem într'o mahala ! Intrăm într'o căsuță sărăcăcioasă și umedă, într'o odăiță rece, în care nu era de cât o masă, un scaun și-un pat de lemn alb, într'un colț al patului vęd o ființă palidă, și sgârăcită de durere. — N'am putut scoate un cuvënt din gura ei înceștată, comisarul imi spuse c'a găsit'o sergentul de noapte la ușa casei, pe stradă, strigënd : copilul meu, copilul meu, alergați la sfintul Gheorghie. — Așa se gășise copilul în tinda bisericei. Dar era prea târziu, murise de frig !

Safta Băltescu. — Sërmanul !

Elena Băltescu. — Dar muma ?

Iorgu. — Am transportat'o la spital, dupe câte-va zile 'și-a revenit în simțiri și astăzi a fost judecată de jurați.

Elena Băltescu. — Tu ai acuzat'o ?

Iorgu. — Era da'oria mea ! — Procurorul general mă delegase.

Costică. — Știi mătușică, nu credeam că Iorgu e atât de elocvent ; păcat numai că'i vine cam greu să vorbească românește ;

să'l fi auzit cum zice (imitând pe procuror)
«D-lor, îndeplinesc dinaintea D-voastră o pen-
nibilă datorie; dintr'o infelice, circumstan-
țele aū făcut o criminală, dar... dura lex,
sed lex, cine-ar crede că supt acești fru-
moși ochi albaștri...

Iorgu. — N'am zis albaștri!

Costică. — Ba, aī zis.

Iorgu. — Ba n'am zis! — Am zis așa...
Cine-ar crede că sub aceste gene celeste...

Costică. — Bine! (urmând) sub această
față virginală s'ascunde sufletul unei omo-
ritoare? Eī bine, da, așa este, e un oribil
adevăr...

Iorgu. — N'am zis oribil adevăr... Am
vorbit latinește! oribile dictu.

Costică. — Nu mă intrerupe... «Da, o-
«ribile dictu, Elena Stancu a ucis, da, da,
«a ucis, «ăci ea a lăsat copilul ei în tinda
«bisericeī într'o grozavă noapte de iarnă. —
«Delirul, nu vocea conștiinței a făcut'o să'și
«aducă aminte de acea plăpândă ființă care
«era opera sa».

Elena Băltescu. — Nenorocita!

Gingășanu. — Mizerabila!

Iorgu. — De ce nu ziceți criminala?

Costică. — Dar nu poți nega că apărarea
a fost strălucită. (Margareta bagă capul pe ușă).

Margareta. — Vino iute mătușico, cân-
tăm ceva din trovatore.

Safta Băltescu. — (sculându-se) Eată-mă
(pleacă spre ușă). Aci, și d-ta D le Gingășene.

Gingășanu. — Vē urmez, am timp să ci-
tesc procesul în jurnale. — (Gingășanu și Sa-
fta Băltescu es).

Iorgu. — Ziceai că apărarea a fost stră-
lucită! E ușor de a provoca sentimentul
milei în inima juraților; în asemenea ca-
zuri advocații aū rorul cel frumos, nouă ne
rămâne cel ingrāt; în fine apărătorul își
face datorie; dar cecea ce nu pot admite,
este partea pledoariei sale în care făcea
osebirī de clase.

Doctorul. — Să nu te miri în ziua de
astă-zī.

Iorgu. — Ți-aducī aminte, Costică, cum
se uita la mine?

Costică. — Da, spunea ceva cam așa:
«Se vede că D-nul procuror e tiner și n'a
avut ocaziune de a face studii psihologice,
aruncă fulgerul cuvintelor sale asupra unei
biete nenorocite, sdrobotită de durere și de
căință! Cu toate acestea, singura ei crimă
este mizeria! Da, mizeria a fost sfātuitoa-
rea ei cea rea; mai culpabile, de o mie de
orī mai culpabile sunt acelea care 'n mi-
jlocul luxului și al bogăției, comit crime
mai mari de cât greșala care a adus pe
acest martir al desfrânării înaintea D-voa-
stră. Osebirea este că dēnsa n'a avut nici
cu ce ascunde rușinea sa, nici cu ce să
se hrănească pe dēnsa și pe copilul ei, pe
când multe, pe care le cunosc; pe care
le cunoașteți și D-voastră, D-lor jurați, se
rēsfață în trāsuri, prin baluri, sunt respec-
tate, măgulite, prin cununa de mireasă;
primesc chiar a purta numele unor băr-
bați onorabili, pe care'l mănjesc! A! Dac'ar
ridica cine-va vëlul care acoperă aceste exis-
tențe, dacă aurul n'ar polei aceste nenor-
ociri strălucite, ați vedea atuncea că nenorocita de astă-zī, cu toată greșeala sa,
merită indulgența D-voastră.

Elena Băltescu. — Stranie argumentare!

Iorgu. — Și vorbind așa, tot se uita,
la mine, în cât crede-mă mamă, dac'și fi
însurat, ași fi crezut că vorbește de nă-
vastă-mea; dar și eū m'am indignat, l'am
sdrobotit în replică zicēdu-i: ați voi să pu-
neți pe această criminală pe un pedestal,
și pentru a vē ajunge scopul, ați făcut a-
pel la osebirī sociale, rēu faceți D-le apă-
rător! O femeie care'și părăsește copilul,
orī carei clase a societăței ea ar parține,
nu merită să fie mumă. Nu'i așa, mamă?

Elena Băltescu. — Pe muma o osândiți;
dar cu seducătorul, cu acela care s'a folo-
sit de inocența, de amorul unei femeī, cu
acela ce faceți?

Costică. — (cu ironie) D-niī juriconsulți
spun... că asta e alt-ceva.

Doctorul. — De ce alt-ceva ? Pedepsiți crima, și nu pedepsiți pe agentul ei principal.

Iorgu. — Legea o voește, ea nu permite căutarea paternității.

Elena Băltescu. — Da, pentru seducător, plăcerea, vanitatea; pentru noi, deso-noarea, suferința, crima, expiațiunea.

Costică. — Tocmai așa vorbea apărarea, mătușică ! Culpabilul cel mai mare, zicea avocatul, nu e înaintea D-voastră ; infamul seducător, omul fără inimă, autorul atâtător nenorociri ; se plimbă liber, legea 'l scutește de răspundere, poate în acest moment, el își caută o altă victimă.

Elena Băltescu. — Acest avocat este un om de inimă. Cum se numește ?

Iorgu. — Cernoreanu.

Elena Băltescu. — (Cu mare mișcare către Doctorul), El !

(*Va urma*)

FINELE ACTULUI I-ii.

Gr. Ventura.

BCU Cluj - Central University Library Cluj

E TRIST...

E trist când n'ai cui spune
Durerea ce te-apasă,
E trist când n'ai ce pune
Copiilor pe masă ;

E tristă sărăcia
In zile 'nbelșugate,
Și tristă e robia
In timp de libertate.

E trist când lumea știe
Că n'ai, și nici nu-i pasă,
E trist, in sărăcie
Când toți să mori te lasă ;

E trist când tot îți pare
Străin in jurul tău,
Și mergi fără 'ncetare
Din rău in spre mai rău ;

Dar nu e întristare
Mai grea de cât se poate,
De cât de-a ști ce n'are,
Acel ce are toate.

Al. Slăniceanu.

I A D

Doamna mea, său domnișoară,—dacă nu ești măritată,—
 Tu ce ieși aceste versuri năzuind să le citești, —
 Iartă-mă de îndrăzneală că îți zic tu, așa d'o dată,
 Fără ca să ne cunoaștem cine sunt și cine ești,—
 Socotesc c'ar fi mai bine să le-arunci dupe acuma
 Și ca Nastratin din basme, că le știi să îți presupui:
 N'ași dori să'mi fi dușmană și scandal să'mi fie gluma,
 Mai ales că nu 'mî-e 'n voe s'aprinz ura nimănuî.
 Dacă sfatul meū țî-ajunge, mulțumește-te cu dănsul.
 Sunt destule cărți, pe care ai putea să și adormi,
 Elegii nenumărate să îți pornească 'n valuri plânsul,
 Fantezii, prin care 'n ânger ai putea să te transformi.
 Recitește-le, la masă, său cum-va de ești culcată,
 Când ți se vor prinde ochii, pune-le subt căpătaîu.
 Și-ai să dormi, cu visuri poate, ênsă dulce legănată
 De fantasticele brațe ale-amorului d'întăiu.
 Uită dar aceste versuri, său aruncă-le departe;
 Căci în ele e otrava unui suflet revoltat.—
 Lezne geniul pierzării de virtute ne desparte,
 Dar cu greū ne reîntorcem tot de unde am plecat.
 Versurile mele zmulse dintr'o inimă scărbită,
 Unde n'a pătruns o rază de amor nevinovat,
 Sunt ca putrezile miazme dupe-o mlaștină 'nverzită,
 Peste care clocotește tot vèzduhul infectat.
 Idealul ce ridică simțimentele căzute
 E o pată sângeroasă în privirea mea mai mult;
 Armoniile sublime ale cuvântării mute
 Chiar de n'ași fi surd cu ele, tot n'ași vrea să le ascult.
 Nu sfîntesc nimic, — și nimeni n'are drept l'a mea sfîntire;
 Riz de toți, și las să riză toți cu mine dacă pot....
 Am batjocură destulă pentru 'ntrăzaga omenire,
 Căci e tot ce am pe suflet, eū, dezmoștenit de tot.

Ridicați-vă dar, umbre de nebuni închipuite,
 Făuriți o lume nouă de plăcere și ecstaz;
 Zmulgeți dupe voi simțirea spre iluzii nesfârșite,
 Dar păstrați ipocrizia tot-d'auna pe obraz.
 Eū rêmân, ca 'n fundul mării stânca grea și neclintită,
 Fără să am drept la soare și la binele obștesc;
 Dar cu lumea de cadavre împrejur-mi rânduită,
 Cel puțin, să n'am nevoie de subt mască s'o privesc.
 Imbrăcați-vă simțirea cu virtuți și strălucire;
 Mie dați mi goliciumea, carnea, voluptatea ei;
 Săturați-vă c'o rază dintr'o galeșă privire,
 Și lăsați-mi mie corpul desbrăcatelor femei.

Doamna mea, său domnișoară,—dacă nu ești măritată,
 Mi-ai nesocotit povața, și urmând să mă citești,
 Ți-ai făcut un rău de care, dacă n'ai fi vinovată,
 Ți-ai fi copetit obrazul între mâini să nu roșești.

Fie dar!... Musset ți-ar zice, că nimic nu e mai dulce
 Ca un suflet de femeie gol în corpu-i despuiat,
 Când în patu-î de mătase se strecoară să se culce
 Și când brațele-î te leagă strâns la pieptu-î resculat.
 —Negreșit, că 'l ai subț pernă și'l citești adese oare,
 Dar fiind că e departe, și fiind-că este mort,
 Nu i-ai profonat țărâna,—ci, slăbită, visătoare,
 Ți-ai innăbușit în suflet al simțirilor transport.
 Nu-î așa că fac o crimă pătrunzând, nu pân' la ușă,
 Ci 'n odae, lângă patu-ți, unde-aprinsă de amor,
 Dacă nu ești măritată, strângi în brațe o păpușă,
 Sau de ești, visezi la altul mai frumos, mai arzător?
 Nu-î așa că, auzindu-mi pasul care nu 'ntârzie,
 Nu ți-ai mai aduce-aminte nici să țipi, nici să leșini,
 Ci acoperindu-ți sinul cu cămașa străvezie,
 Mi-ai căta mai multe piedici, ca mai lesne să te 'nelini?
 Nu-î așa că dacă pieptu-mi lângă pieptul tău ar bate,
 Ți-ai uita copilăria sau virtutea ți-ai uita.
 Și m'ai strânge cu putere, nu c'o dragoste de frate,
 Ci cu focul ce ridică sângele pe fața ta?
 Te cunosc!—De-ai fi picată chiar din cer, ești tot femeie...
 Cine-a fost nevinovatul, ca să fiu de vină eu,
 Că iubirea cea mai sfântă printr'o crimă se incheie,
 Când al fiului se uita tată a fost chiar și Dumnezeu?

Ved c'am apucat'o ênsă pe cărări primejdioase,
 Și că, necinstind morala, singur mă condamn la iad...
 Strige însă moralistii și bunicele virtuose,
 Dacă iad este-adevêrul și mai jos așa vrea să cad.

Cum?—Și nu mă 'ntrebî ce vierme roade simțurile mele;
 Cine m'a 'ndemnat să 'ți turbur liniștea până 'ntr'atât,
 Ca să 'ți dau aceste versuri și să te 'nfierbânt cu ele,
 Poate 'n ceasul când bărbatul începuse-a'ți fi urât?
 Cum?—Conrupător de simțuri și poet de meserie,
 Indrăznesc să sparg secretul prefăcutelor virtuți,
 Și-a prejudecâtei lege nu m'aruncă 'n pușcărie,
 Când în fundul ei se află alții mai puțin căzuți?
 Cum?—Rămas'am eu istețul să 'ți zmulg masca dupe față,
 Ca să te cobor femeie dintr'un ânger cum erai,
 Să 'ți preschimb în traiu prozaic ideala ta viață;
 Când atâtea minți nebune prin vîzduhuri le purtai?
 —Negreșit, că 'ți trec prin minte întrebări nenumărate,
 Și ai voi să 'ți dau răspunsul cât mai limpede și lung...
 Nu căta să 'mi afli însă gândurile necurate,
 Căci aflându-le,—'mi e teamă lângă tine să n'ajung.

Th. M. Stoenescu.

ATHENEUL ROMAN.

Ministerul de Interne, în urma avisului dat de comisiunea instituită, conform art. 4 al regulamentului asupra loterielor, aprobată, sub Nr. 14331 prelungirea de 6 luni peste termenul de 1 Noembrie anul curent, ce era fixat pentru tragerea loteriei Atheneului, și cu facultatea că tragerea acestei loterii să se poată efectua chiar în cursul acestor 6 luni în caz când biletele s'ar putea desface mai curând.

Biuroul Atheneului aduce aceasta la cunoștința publicului.

Sunt rugate toate persoanele ce au bine voit a se însărcina cu distribuirea biletelor loteriei Atheneului de a trimite la Banca Națională sumele ce au încasat din vinderea lor pentru a pune pe casierul contabil al loteriei și director al Băncii, d. Th. Ștefănescu, în pozițiunea de a publica situațiunea financiară a loteriei și tabloul complet al tutulor persoanelor care, au răspuns la apelul biuroului Atheneului.

Această situațiune și acest tablou se vor publica la 25 Noembrie curent.

Biuroul Atheneului.

Membrii Atheneului Român au luat inițiativa de a ține conferințe, în diferite orașe ale țerei, în scopul de a se desface bi-

letele de loterie.— Mai mulți din membrii conferențiar și-au și ales deja orașele, în care se vor duce în curând pentru acest scop.

La 31 Octombrie s'a dat, pe scena Teatrului cel mare, din Galați, o reprezentațiune teatrală, în folosul loteriei Atheneului, cu concursul trupei israelite de sub direcțiunea D-lor Mogulescu și Finkel, Pentru această reprezentațiune s'a constituit un comitet în localitate, compus din D-nii Maiori Poroineanu și Isvoranu, D-nii Deșliu, A. Nicolini, Constantini, Löbel și Dulgea. Rezultatul reprezentațiunii a fost satisfăcător: rețeta serală s'a urcat aproape la țifra de 2000 lei.

O altă reprezentațiune, pentru același scop, se va da în curând în Buzeu cu concursul artiștilor de sub direcțiunea D-lui I. Anestin, care se află în acel oraș.

Doamnele Elena Sc. Donici și Cornelia Emilian, Președinta și Vice-Președinta comitetului parțial al Societății Revistei Literare din Iași, încă organizează în acel oraș o mare reprezentațiune teatrală, în scopul desfacerei biletelor de loterie. Rezultatul acestei reprezentațiuni, credem că va fi cel mai îmbucurător.

SOCIETATEA «REVISTEI LITERARE»

Societatea Revistei Literare, astăzi Revista Literară, își reconstitue prin țară vechile comitete, formând și comitete noi în orașele unde nu erau. Toate aceste comitete, în unire cu cel central, din București, vor proceda în curând la alegerea președintelui de onoare al Societății.—

Intr'unul din numerile viitoare vom publica statutul societății; iar de astăzi înainte, toți abonații Revistei Literare vor purta titlul de membri onorifici ai Societății Revistei Literare, și, cu începere de la Ianuarie viitor, li se vor înainta diplome cu titlul de membri.

Membrii onorifici, care voesc a trece în rândul membrilor activi, formând comitete parțiale prin orașele în care locuiesc, sunt rugate a încunoștința administrațiunea, spre a li se trimite instrucțiunile trebuincioase

Numeroși scriitorii de valoare s'au oferit a colabora la Revista Literară, și în numerile viitoare chiar vom începe publicarea mai multor articole de însemnătate.—